

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Sectio VIII. De Neceßitate Communionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

SECTIO OCTAVA

De Necessitate Communionis.

¶
Triplex est
Eucharistia
manduca-
tio: &
Triduum.

Sacra-
mentalis tan-
sum,

Spiritu-
sanum,

Sacra-
mentalis, & Sac-
ramentalis li-
mitum.

Necessitas
alia mediæ
alia præ-
cepti.

Duplex
præceptum,
divinum, &
humandum.

Primo:

Rænotandum primò triplicem esse manduca-
tionem Eucharistia, quam
huius verbis explicat Concil. Trident.
sess. 13. cap. 8. in principio. Quoad
usum autem reale & sapienter Patres no-
stris tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipien-
ti distinxerunt. Quodam enim docuerunt sacramen-
tum alterius duxerat id sumere, ut peccatores: atos
renum spiritualiter, illos nimium, qui voto pro-
positum illum colessem panem cidentes, fide vivâ qua
per dilectionem operatur, fructum eius & utilitatem
sentient: tertios porro sacramentaliter simul & spi-
ritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probauit &
instruunt, ut vestem mortalem induit ad divinam
hanc mensam accedant.

Rænotandum secundò dupliciter aliquid
esse necessarium ad salutem, scilicet vel necessi-
tate mediæ, vel necessitate solùm præcepti.
Explicationem & distinctionem hujus duplicitis
necessitatis vide disp. 2. sect. 3. concluſ. 3.

Rænotandum tertio aliam esse necessitatem
præcepti divini; aliam vero præcepti humani,
quod duplex est, Ecclesiasticum & civile, qua
ex terminis constant. Venio ad rem, & dico

Primo:

CONCLUSIO I.

Communio non est necessaria ad
salutem necessitate mediæ.

¶
Commu-
nio non est
necessaria
necessitate
mediæ.

Objec-
tio.

Si communio & verior. Efficacij ejus pro-
batio desumitur ex dictis precedentibus
ratione: non enim Eucharistia per se instituta
est ad conferendam primam gratiam, ut patet
ex Conclusione prima; neque ad perseverandum
in gratia accepta: quamquam enim pre-
serves a peccatis mortalibus, non tamen in-
fallibiliter, sed dependenter a libera coopera-
tione voluntatis, ut probavimus conclus. 2.

Quia autem alia ratione potest esse medium he-
cœsirium ad salutem?

Dices; quia licet homo, qui Eucharistiam
sumpserit, non infallibiliter & necessario perse-
veret; neque tamen perseverare sine ejus sum-
ptione in re vel in voto. Sicuti quamvis homo,
qui baptizatur, non infallibiliter salvetur, sine
Baptismo tamen in re vel voto nequit salutem
consequi, quod sufficit ut Baptismus dicatur
medium necessarium ad salutem.

Optima instantia: verumtamen Antecedens

ubi revelatum est? Joan. 6. inquis, v. 54.
Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Nisi uas
manducaveritis carnem filii hominis, & bibere
eum sanguinem, non habebitis vitam in vobis; id
est, non retinebitis vitam in vobis. Eodem
modo, que de Baptismo Joan. 3. v. 5. Repon. uen. 1
dit Jesus: Amen, amen dico tibi: Nisi quis renatus
fuerit ex aqua & Spiritu Santo, non potest intrare
in regnum Dei. Ergo eadem necessitas Baptismi
& Eucharistie; Baptismi ad primam gratiam
accipiendo, Eucharistie autem ad finaliter in
gratia accepta perseverandum.

Repl. Negando Consequientiam. Disparitas ^{ad ipsa}
petitur ex materia subiecta. Nam Joan. 3. lo-
quitur Christus de re omnino necessaria ad tol-
lendum peccatum: Joan. autem 6. de re, qui
supponit peccatum ablatum, & gratiam acqui-
sitam. Constat porro solam gratiam sufficere
ad salutem; neque eam deperdi nisi per pecca-
tum. Igitur Eucharistia necessaria non nisi ad
peccatum evitandum, per quod gratia habita
amitteretur; sicuti est necessaria observatio re-
liquorum mandatorum, iuxta illud Christi
Matth. 19. v. 17. Si vis ad vitam ingredi, ser. ^{Matth. 19}
va mandata. Et hinc quamvis in attritione vel
contritione includatur ejus voto, non tamen
magis quam votum cuiuscumque alterius præ-
cepti adimplendi: sicuti ergo resiliunt, & si-
milis, non sunt necessariae necessitate mediæ;
ita neque Eucharistia.

Profectò si eadem esset necessitas Baptismi,
Pœnitentia, & sumptio Eucharistie, quis ^{ut in}
non merito miraretur, Concil. Trident. cum da-
per plura capitula sess. 13. exæstissime explicet na-
tum hujus Sacramenti, nullam facere mentio-
nem istius necessitatis?

Sanè æqualem esse necessitatem Baptismi &
Pœnitentia disertis verbis docet sess. 14. c. 2.
in fine dicens: Et autem hoc Sacramentum Pe-
nitentia lapsi post Baptismum ad salutem nece-
ssarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus. Et ^{ut in}
explicans necessitatem Baptismi in particula-
re sess. 6. cap. 4. Quæ quidem translatio, id est,
justificatio, post Evangelium promulgatum, sine
lavacro regenerationis, aut eius voto fieri non po-
test. Similiter sess. 14. cap. 4. docet: Ipsam re-
conciliationem ipsi contritioni sine Sacramenti Pœ-
nitentia voto, quod in illa includitur, non esse ad-
seribendum.

Quid simile unquam dixit de Sacramento
Eucharistie, aut ejus voto? Altum ubique si-
lentium. Quin imò non esse medium realiter
necessarium ad salutem definit sess. 21. can. 4.

Si quis dixerit parvulus antequam ad annos discreti-
nū pervenerint, necessariam esse Eucaristia Com-
munionem; anathema sit. De quo plura infra.

Terba Joan.
& intelligi-
patur de
necessitate
præcepti.
Tidem.

Præterea illa verba Joan. 6. suprà allegata, intelligenda esse de sola necessitate præcepti, satis indicat cædem sessione cap. 1. ubi dicit: Sed neque ex sermone illo apud Joan. 6. rectè colligitur utrinque speciei Communionem à Domino præceptam esse, utcumque iuxta varias SS. Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis, dixit quoque: Si quis manducaverit ex hoc pane vivet in eternum. Quo modo argumentandi tacitè innuit, unicam dumtaxat speciem esse præceptum. De quo præcepto Conclusione sequenti. Nunc

Objicitur primò auctoritas D. Augusti, qui multis in locis dicit, verba illa Christi Joan. 6. intelligenda esse etiam de parvulis. Unum cito locum, & principale meo iudicio ex lib. 1. de Peccat. Merit. & Remiss. cap. 20. ibi: auferatur ergo iam dubitatio, Dominum audiamus, non suspicentes, conjecturasq; mortaliū: Domum audiamus, inquam, non quidem hoc de Sacramento lavaci dicentes, sed de Sacramento sancte mysoi Iesu, quo nemo ritè nisi baptizatus accedit: Nisi manducaveritis carnem meam, & biberitis Sanguinem meum, non habebitis vitam in vobis. Quid ultra querimus? Quid ad hoc respondere poterant, nisi pertinaciter pugnaces nervos adversarii constantiam perpicua veritatis inten-
dant?

An verò quispiam etiam hoc dicere audebit, quod ad parvulos hæc sententia non pertineat, posintq; sine participatione Corporis huius & Sanguinis in se habere vitam, quia non ait: Qui non manduca-
rit, sicut de Baptismo; Qui non renatus fu-
rit, sed ait: Si non manducaveritis, velut eos alloquens, qui audire & intelligere poterant, quod utique non valent parvuli?

Sed qui hoc dicit, non attendit, quia nisi omnes ista sententia teneat, ut sine Corpore & Sanguine Filii bonum vitam habere non posint, frustra etiam etas maior id curat: Poteſt enim si non voluntatem, sed verba loquens attendas, ei soli videri dictum, quibus tunc Dominus loquebatur, quia non ait: Qui non manducaverit: sed, Si non manducaverit.

Haec est Aug. Quæ verba non posse intelligi ad litteram sicut videntur sonare, de reali mandatione Corporis, & bibitione Sanguinis Christi in Sacramento altaris, sic, inquam, non posse in-
telligi, nimirum probat Concil. Trident. suprà sess. 21. can. 4.

Interim pro majori intelligentia D. August. addo verba cap. 4. ejusdem sessionis: Denique eadem sancta Synodus docet, parvulos uju rationis carentes, nullā obligari necessitate ad sacramentalē Eucaristia Communionem, siquidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, aad-

ptam iam filiorum Dei gratiam in illa etate amittere non posunt.

Sequitur: Neque ideo tamen demanda est anti-
quitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seravit, (id est, si aliquando dedit parvulis sa-
cramentalē Eucaristia Communionem) ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem cau-
sam pro illius temporis ratione haberent, ita certè eos nullā salutis necessitate id fecisse, sine controver-
sia credendum est. Nihil evidenter dici poterat.

Num ideo fallitur D. Aug. cujus doctrinam sequitur & servat S. Romana Ecclesia? Mi-
nimè; nam & ipse lib. 1. contra Jul. cap. 4.
allegat Romanam Ecclesiam, id est, Pontifi-
cem Innocentium, dicens: Qui denique Innoc.

parvulos definivit, nisi manducaverint carnem Filii

hominis, vitam prius habere non posse.

Et ubi quælo Innocentius hoc definit?

In Epistola, quam scripsit Patribus Concilii

Milevitani, approbans corum acta contra Pe-
lagianos, & est 93. inter Epistolas D. August.

Haec sunt verba Innocentii: Illud verò quod eos

vestra fraternitas afferre prædicare, parvulos eterna

vite præmit etiam sine Baptismatis gratia posse do-
nari, persuatum est. Nisi enim manducaverint carnem

Filiū hominis, & biberint Sanguinem eius, non

habebunt vitam in secessis. Qui autem hanc eis

sine regeneratione defendunt, videntur mihi ipsam

Baptismum velle cassare, cum prædicti hos habere

quod in eos creditur non nisi Baptismate conser-
vandum.

Numquid aliud Innoc. nuntiat, aliud Tri-
dent. clamat? An simul Communio parvulis

poteſt esse necessaria ad salutem, & non nec-
ſaria? Si æquivocationem nominis Communio

perpendimus, utrumque potest esse verum. Et

quidem quod attinet ad Concil. Trident. quan-
do negat Communionem esse necessariam, satis

clarè loquitur de Communione sacramentali,

ut suprà notavi.

Innocentius autem quid? Non ambigo

qui intelligi debeat de Communione spiri-
tuali, id est, de fructu & utilitate hujus Sa-
cramenti, gratiæ, inquam, justificante, qua

merito sanctissimæ Passionis Domini nostri

Iesu Christi per Spiritum Sanctum diffunditur

in cordibus eorum, qui baptizantur, atque

ipsis inheret. Hæc est participatio Corporis &

Sanguinis Christi, sine qua apud D. August.

parvuli non possunt in se habere vitam; ju-
ſificatio, inquam, in qua cum remissione pecca-
torum hæc omnia simili infusa accipit homo per

Iesum Christum, cui inheret, fidem, spem,

charitatem, per quas virtutes unitur perfecte

cum Christo, atque Corporis ejus vivum mem-
brum efficitur.

Unde rectè Trident. suprà sess. 21. cap. 4:

probans parvulos nullā necessitate obligari ad

sacramentalē Eucaristia Communionem:

Siquidem, inquit, per Baptismi lavacrum regen-
tati, & Christo incorporati, (id est, participes

efficiuntur

per gratiam & virtutes

qui intelligendus est de Com-
munione spirituali.

Universitäts-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

effecti Corporis Christi) adeptam iam filiorum
Dei gratiam in illa atate amittere non possunt.

8. Sanè hanc esse legitimam expositionem Innocentii & D. Augustini clare demonstrat eorum intentum, quod erat probare necessitatem Baptismi, sive gratiae baptismalis in parvulis ad salutem contra Pelagianos, qui, teste D. Aug. suprà, conabantur parvulis non baptizatis, innocentiae merito salutem ac vitam aeternam tribuere; sed tamen propter illa verba Joan. 3.

Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non introibit in regnum calorum, eos à regno calorum facere alienos, nová quādam & mirabili præsumptione, quasi salus ac aeterna vita possit esse præter Christi hereditatem, præter regnum calorum. Quis autem ambigat per solam gratiam Baptismi parvulum effici heredem quidem Dei, cohæredem autem Christi? Res nimis clara est, ut indigeat ulteriori probatio.

*ut de Aug.
probatur ex
cap. 20.
lib. 1. de
peccat.
mer.*

Hinc citato cap. 20. in principio sic scribit D. Aug. *Ceterum qui ignorat, qđ baptismatus parvulus, si ad rationales annos veniens non creditur, nec se ab illicitis concupiscentiis abstinet, nūbi ei proderit, quod parvus accepit?* Verumtamen si percepto Baptismate de hac vita emigraverit, soluo reatu, cui originaliter erat obnoxius, perficiatur in illo lumine veritatis, quod incommutabiliter manens in aeternum iustificatos praesentia Creatoris illuminat.

9. Ex quo, inquit Wiggers q. 73. n. 13. constat, quod D. Aug. non requirat realem perceptionem Eucharistiae tamquam necessariam ad vitam; sed effectum & rem significatam, videlicet unitatem cum Corpore Christi, & incorporationem in Christo, quocumque modo aut medio habeantur; quia clarius exponit scribens ad Bonifacium ut habetur cap. Nulli. de Consecr. dist. 4. Nulli est aliquatenus ambigendum, inquit, tunc unumquemque fidem Corpis Sanguinis Domini participem fieri; quando in Baptismate membrum Christi Corporis efficitur, nec alienari ab illius panis, calicis consortio, etiamque aequalium panem comedat, & calicem bibat (scilicet in Sacramento Eucharistiae) de hoc saeculo in unitate Corporis Christi constitutus abscedat; Sacramenta quippe illius participatione & beneficio non privatur, quando in se hoc, quod ipsum Sacramentum est, inventur; id est, quando inventur esse Corpus Christi, quatenus scilicet est membrum Christi, sive de Corpore Christi. Hucusque Wiggers. Et amabo, clarius potuisset Aug. mentem suam exponere? Non potuisset.

Sed dicit aliquis; non invenio illa verba in operibus D. Aug. ad Bonifacium. Resp. neque ego invenire potui, licet diu, multumque quererim. Et verò putas, quia Wiggers in Augustino ea legerit? Credat qui volet. Hoc scio à Beda citari tamquam Aug. ex Sermoni ad infantes ad altare de Sacramento; à Beda, inquam, 1. Cor. 10. In Polycarpo autem citan-

tur ex Innocentio, ut refertur in notis ad can. Quia passus est. 36. de Consec. dist. 2. Cujuscumque sint, vera esse, ne dubites, si vis permanere in unitate Corporis Christi.

Neque obstat, quod ait Aug. suprà: *Non quidem hoc de Sacramento lavaci dicitum, sed de Eucaristia tua aliq[ue] baptizatus accedit: Nisi manducaveritis &c. Quia Aug. inquit Hauzeur. in sua Anatomia fol. 443. non nisi sic verbatim dicitum; sed ut suprà intelligendum. Nam sub idem probat ex illo Joan. 6. Panis quem ego dederò, caro mea est pro facili vita. Et ex illo Joan. 3. Qui credit in Filium, habet vitam aeternam, qui aeternum incredulus est Filiò, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum. Ergo de incorporatione seu participatione Corporis & Sanguinis Christi per fidem, quæ in ipso Sacramento. Fidei seu Baptismo supponit ablationem à peccatis. Hæc ille.*

Verumtamen, dicit aliquis, si sic verbatim dicitum à D. Aug. cur non etiam verbatim verum? Vel si verbatim fallum, jam S. Doctor videatur sibi ipsi contradicere lib. contra Mend. ad Consentium cap. 1. ibi: *Non mihi persuaderet eos (Hæreticos) d[icit] latebris suis nostris esse mendacis eruendos. Ut quid enim eos tantā curā vestigare, atque indagare conamus, nisi ut capio in apertumq[ue] productus, aut etiam ipsis veritatem doceamus, aut certe veritatem convictos nocere alii non sinamus?* Ad hoc ergo ut eorum mendacium delectatur, sive caveatur; Dei autem veritas augeatur. Quomodo igitur mendacio mendacia reali poterit persequi: *An & latrocino latrocina, & sacrilegio sacrilegia, & adulterio sunt adulteria persequenda?* Quomodo ergo recte Aug. persequitur Pelagianos, assertens illa verba Christi? *Nisi manducaveritis &c. non esse dicta à Christo de Sacramento Lavaci, si à parte rei etiam de illo dicta sint?*

Resp. quia utrumque verum est, sed secundum diversum sensum, litterale videlicet, & mysticum. Nam' litteraliter dicta sunt de Sacramento sanctæ mensæ, id est, de mandatione realis Corporis & Sanguinis Christi: mysticè verò etiam de Sacramento Lavaci. Cui hec responsio displicerit, querat meliorem. Sufficit nobis veritas Catholica, à qua non est verisimile Augustinum voluisse recedere, aut recessisse; utpote quem numquam teste Celestino Papà Epist. 1. ad Episcopos Gallia cap. 2. finitè suspicionis faltem rumor aspergit.

Ex his festinè cognoscitur, quomodo intelligendi sint alii SS. Patres, qui similiter loquuntur de necessitate Eucharistiae: *Vel enim Eucharistiam accipiunt pro re contenta & significata, & ita verisimile dicunt, illam omnino non esse necessariam, cum sine Sanguinis effusione non fiat remissio peccatorum.* Si quis peccaverit, inquit Apostolus Joannes Epist. 1. cap 2. v. 1. *advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum in Iustum: & ipse est propitiatio pro peccatis nostris;*

non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

Modum autem propitiationis explicat Concl. Trident. l. 6. cap. 7. dicens: Meritoria (causa justificationis) dicitur sumus Unigenitus filius Dominus noster Iesus Christus: qui cum esset inimici, propter nimiam charitatem, qui dilexit nos, suam semper beatissimam passionem in ligno crucis nobis justificationem meruit, & pro nobis Deo Pater satisfecit.

Et D. Aug. lib. 1. de Peccat. merit. & remiss. cap. 24. Non itaque dubitamus etiam pro infantibus baptizatis Sanguinem fumus, qui primum funderetur, sic in Sacramento datus, & commendatus est, ut diceretur: Hic est Sanguis meus, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, March. 26.

Vel certe, ut supra explicavi Innocentium 12° Vetus. PP. & D. Augustinum, Sancti Patres verba Christi intelligent de mandatione spirituali per fidem & unionem mysticam cum Christo, quae etiam competit parvulis, qui in habitu credunt, & per Baptismum pertinent ad unitatem Corporis Christi.

Hinc, ut bene aliqui horant, non dicit D. Aug. supra cap. 20. parvulos non posse habere vitam sine mandatione Sacramenti; sed sine participatione Corporis huius & Sanguinis, scilicet per fidem & charitatem, quam accipiunt in Baptismo.

Similiter loquitur lib. 3. de Peccat. merit. & remiss. cap. 4. ibi: Numquid etiam illud ambiguum est: Quia nisi manducaverimus hostiones carnem eius, hoc est, participes facti fuerint Corpus eius, non habebunt vitam? Et subiungit: His atque hostiis aliis, que nunc praetereo, testimonium divina iude clarissimum, divina auctoritate certissimum, nonne veritas sine illa ambiguitate proclamat, non sola in regnum Dei non baptizatos parvulos intitare non posse, sed nec vitam eternam posse habere pater Christi Corpus, cui ut incorporenius Sacramento Baptismatis inbuntur?

Nec mirum alciui videri debet, quod SS. Patres eodem fere modo loquuntur de Baptismo & Eucharistia: nam sicuti Joan. 6. promittitur vita sumentibus Eucharistiam v. 52. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in eternum. Et v. 55. resurreccio: Et ego resuscitabo eum in novissimo die; ita quoque eadem promittuntur Baptismo ad Rom. 6. v. 3. 4. & 5. An ignoratis, quia quicunque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus? Consequitur enim in illo sumus per Baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vita ambulemus. Si enim complantati facti sumus sicuti in mortis eius, simus & resurrectionis erimus.

Praterea sicut Eucharistia representat mortem Christi: Hoc facite in meam commemorationem. Luc. 22. v. 19. ita & Baptismus eadem representat, ut pater ex verbis Apostoli mox allegatis. Unde Leo Papa Epist. 4. & 5.

ad Episcopos per Sicilianum; Proprie in morte crucifixi & in resurrectione ex mortuis potentia Baptismi novam creaturam condidit ex verbo Sec.

Deinde Eucharistia significat Corpus Christi mysticum, id est, Ecclesiam, iuxta illud Trident. l. 6. cap. 2. Pignus praeterea id est volunt satiarum nostra glorie, & perpetua felicitatis, adeo symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuius nos tamquam membra articulata, fidei, spei & charitatis conxione adstrictris efficiuntur. De Baptismo autem quid? Per ipsum, inquit Florent. in decreto de Armenis, membra Christi ac de Corpore efficiunt Ecclesie. Ergo recte dicitur baptizatus fieri particeps Corporis & Sanguinis Christi per Baptismum, scilicet quod ad unitatem & aequivalentiem rei significatur.

Differunt equidem Baptismus & Eucharistia quoad modum significandi; quia Eucharistia haec omnia significat per modum nutrimenti; Baptismus vero per modum regenerationis; quae ad idem abolute tendunt; nempe vitam, licet secundum diversum modum operandi, & ideo etiam diversas requirunt in subiecto dispositiones.

Unde pater, quam sit fundata locutio D. Aug. licet aliquibus dura videatur & perplexa illis, inquam, qui ad mysticam significationem eam non referunt. Sanè haec verba Christi: Nisi manducaveritis &c. diversos accipere sensus, variisque interpretationes ipsum Tridentinum claris verbis exprimit self. 21. cap. 1. dicens: Vt unque texta varias SS. Petrum & Doctorem interpretationes intelligatur, scilicet sermo Christi apud Joan. 6. cap. Sed ad alias pergamens obiectiones.

Obicitur ergo secundum dignitas hujus Sacramenti, quae videat exigere necessitatem. Resp. quia hoc Sacramentum dignissimum est, ideo postulat dignissimam dispositionem; adeoque statim gratiae in suscipiente; constat autem necessitatem medii confitere in remissione peccati, quod unicum est impedimentum vite, & mors animae. Et si contraria

Arguitur tertio; nutrimentum corporale est medium necessarium ad sustentandam vitam corporalem, licet non ad dandam: ergo similiter nutrimentum spirituale (quod est Eucharistia) erit necessarium ad vitam spiritualem conservandam, licet non ad dandam. Resp. disparitatem esse, quod per plura media possit vita spiritualem conservari.

Interim non negamus aliquam necessitatem moralem Eucharistiae, cum sit medium per se ordinatum ad obtinenda auxilia ampliora, ut peccatis resistamus. Unde huic Sacramento specialiter abscribitur præservatio a peccatis mortaliibus, ut vidimus Sectione precedenti Concl. 2. non quasi necessariò pccet mortaliter, qui postquam pervenit ad usum rationis, non sumit hoc Sacramentum (quid si enim sit impossibile de-

K. k. fectus

Ex quo e-
quidem
colligunt
quedam
necessitas
moralis,
fictu materia, aut ministri ?) Sed quia peccat
mortaliter, qui non adimpler præceptum Com-
munionis divinum vel humanum quando com-
modè potest; & quia per illud homo accipit spec-
cialia auxilia, quæ alia sine multis orationibus,
& aliis piis operibus non acciperet.

Reliqua Sacra-
menta non degen-
derent in suo
effectu ab
Eucharistia.

Dicere autem, omnia alia opera bona, ut et
iam reliqua Sacra menta, in suo effectu dependere
ab effectu Eucharistia, sive a sumptuone Eucha-
ristiae, nullo proflus nitorum fundamento. Pon-
amus enim quod quis sumplerit Vaticum, &
postea peccet mortaliter, an aliquis diceret ta-
lem non posse accipere remissionem peccato-
rum sine ordine ad Eucharistiam? Non
potest.

Quamquam id verum sit in hoc sensu quod a Christo, qui in hoc Sacramento realiter continetur, omnia Sacraenta habeant suam efficaciam, & quod Eucaristia sit finis qualis & quoddam complementum ceterorum. Et ideo ab aliquibus dicitur Eucaristia causare gratiam Baptismi, sicut nimirum finis causa electionem missarumque in Baptismo includi votum. Eucaristia, quatenus per regenerationem accipiens hominem vitam spirituale, fit capax illius spiritualis alimenti, & ad idem particularem proportionem accipit, sicut per vitam corporalem ad alimentum corporale. Inde autem inferre necessitatem plusquam precepit quae apparentia?

17. Arguitur quād ex conuentuādine antiqua
Ecclesiā communicandi infantes baptizati, ut
Pater ex Liturg. Clem. Rom. lib. 8. Dionysii
Areop. 3. Eccl. Hierarchia, & alius veteribus
Scriptoribus; episcop. momini D. Aug. Epist. 23.
ibi: Illud vero quod in eadem commemoratur episto-
la, quādā parvulam, turbat in sugam parenti-
bus, nutrīci derelictam, atque ab eadem nutrīce de-
moniū sacrificiū impuncta, posita in Ecclesiā illas am-
fibi Eucharistiam miris motibus respulsa &c. ac no-
vissime Trident. fisi 2.1. c.4. ubi tamen insinuat
non fuisse conuentuādinem genetalem dicens: Si
eum morem in quibusdam locis aliquando servauer.

De confusione ergo, sed particulari quod locum & tempus, non est dubitandum; neque demanda est, ut ibidem docet Concilium, quia probabilem causam habuit; pura, ut significare ut spiritualis illa & mystica participatio, de qua superius egimus, & ut rapido decentius consumarentur fragmenta hostiarum; præsertim cum infantes baptizati sint capaces fructus hujus Sacramenti, & certo certius ad fructum suscipiendum dispositi. Interim nullæ necessitate salutis Sanctissimos Patres id fecisse, sive controversia ordinandum est, inquit Trident. Iupia. Nulla, dico, necessitate sive medi, sive præceptu.

Porto quas infantum, eadem est ratio perpetuū amētū. Illis autem qui perfectā ratione utinātur, adeoque moraliter possūnt peccare, quis credat hoc Sacramentum tam utilē, & quia moraliter necessariū ad vitanda peccata mortalia, plāne liberum esse, id est,

non necessarium ad salutem, vel saltem necessitate præcepti? Dico igitur Secundò:

CONCLUSIO II.

Datur præceptum divinum Communionis.

Dari praeceptum divinum Communioni sacramentalis, id est, sumptionis Eucharistie, quamvis communior & verior sit sententia; non tamen theologice certa, minus de fide, ut patet ex rationibus, qua pro ipsa communite adseruntur.

Principalis accipitur ex illis verbis Christi Joan. 6. v. 54. *Nisi manducaveritis carnem filii hominis &c.* Secunda ex illis verbis Christi Luc. 22. v. 19. *Hoc facite in meam commemorationem.* Tertia ex diligentia, quia Ecclesia semper cavit, idque diligenter, ne morituri absque Viatico decederent. Accedat quarta ex summa utilitate, & quasi morali necessitate effectu. Sacramenti.

Sed haec rationes, ut existimo, non clare convincunt. Nam quod ad primam attiner, ille locus Joan. à D. Augst. (ut vidimus praecedenti Conclusione) & alius doctissimus ac sanctissimus viris, intelligitius de mandatione spirituali per fidem.

Deinde admissio (quod probabilius est) etiam intelligi debere de mandatione sacramentali; certum est non posse quod omnia intelligi in rigore verborum: quippe concluderet ex pracepto divino homines obligati ad luxuriam utriusque speciei. Item hoc Sacramentum esse necessarium ad salutem non tantum necessitate praecetti divini, sed etiam mediu; quia talem habent illa verba: *Nisi quis renatus fuerit sic.*

Nec obstat quod unum verbum sit actuum, alterum passivum; quia etiam parvuli manducare possunt, & bibere, quamvis non voluntarie, quod impertinens est ad necessitatem medii. Qpoter ergo illum locum plures limitaciones seu explicaciones admittere, quod modum

scilicet manducandi, & necessitatem.
Quod si semel limitatur, cur non sapientius,
quamdiu id non est contra expressam Ecclesiast.
sententiam? Id est, si tu exponis illa verba,
Nisi &c. de necessitate praecepti divini, & non
medii: cur mihi non licet exponere de ne-
cessitate neque medi, neque praecepti, sed ma-
gna utilitatis? Ut sensus sit, difficulter habe-
bitis vitam in vobis. Frequens enim est in
Scriptura, illud vocare impossibile, quod est
difficulter possibile.

Et ideo sic explicat illum locum Cyprianus in expositione Orationis Dominicae, ait quidam Auctor. Sed ego nihil tale ibi reperio. Evidemque qui sic explicaret, nescio quā ratione posset evidenter redargui. Aurilia

20. Audiamus Seraphicum Doctorem 4. d. 12.
 5. Bonaev. att. 4. q. 1. Diceamus, inquit, quod Sacramen-
 tum hoc non est de necessitate quantum est de sua
 institutione; sed si est, hoc est ex assumpto officio,
 vel mandato (uperaddito). Ex assumpto officio, quod
 sollecat necessarium est exequi, ut cum Sacerdos vivit
 de altari, ut parochianus proficit, debet servire altari.
 Si autem non vivat de altari, sed in libertate sua
 remaneat, non tenetur magis, quam alius homo ex
 debito, sed magis ex bono & agno. Ex mandato
 superaddito quod instituit Ecclesia, ut fideles commu-
 nicentem semel in anno & in morte. Vide si quis ne-
 gat, non est sine contemptu, ideo peccat mortaliter.
 Ratio autem quare Ecclesia instituit est, quod
 hoc Sacramentum est salubre, & multi erant negli-
 gentes de sua salute.

18. Semper
 Ecclesia
 ca. et
 pater
 diverso
 auctoritate
 19. Proh
 varia
 tibus
 lib. 4.
 L. 22.
 20. Defect. Se-
 nicipus
 cum intel-
 ligat de
 mandata-
 mento spir-
 tuali
 etiatis
 Doctor An-
 gelicus
 21. Locus apud
 Lucam 22.
 cap. magis
 modum
 praecepit,
 quoniam ex-
 cutionem
 Communi-
 cationem;
 3. Ca. 11.
 22. Sollecat
 Ecclesia de
 tanto Vie
 de poter-
 tate ma-
 gis Eu-
 chistie
 multum
 est
 23. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia praecepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 praeceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

24. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia praecepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 praeceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

Hec non ideo à nobis dicta sunt, ut com-
 munis sententia rationes abjeceremus; sed ut
 non eam esse ostenderemus vim illarum, ut fa-
 ciant certitudinem fidei, vel etiam omnimo-
 dani certitudinem Theologiam, quod minus
 contraria sententia quorundam gravissimorum
 Doctorum Alensis 4. distinct. 5. i. membr. 2.
 D. Bonav. suprà, & aliorum sit tutu in fide;
 imo forte probabilis in Theologia. Interim non
 potest negari, quin nostra & communis senten-
 tia sit probabilior; quippe solutiones prædicta-
 rum rationum sunt utcumque violenta.

Prima quidem rationis solutio, quia cum
 Scriptura loquatur præceptivè, oportet eam pro-
 priè intelligere sicut sonat, nisi quatenus Ecclesia
 aliter exponit. Quocirca cum ex doctrina Eccle-
 sia habeamus hoc Sacramentum non esse per se in-
 stitutum ad conferendam primam gratiam, hinc col-
 ligimus illud, *Nisi manducaveritis, non importare*
 reditum &
 men eam
 multè pro-
 babiliterem,
 ed quod lo-
 cus Joan. 6.
 propriè in-
 telligatur
 de præce-
 pto;

art. 4. ubi sic lego; Ad secundum: Dicendum
 quod illud verbum Domini est intelligendum de spir-
 tuali mandatione, & non de sola sacramentali;
 ut August. exponit supra Joan. Tractat. 26.
 & 27. Simili modo loquitur 4. dist. 9. q. unicâ
 art. 1. quæstionculâ 2. ibi: Ad primum dicen-
 dum quod Dominus loquitur de mandatione spir-
 tuali sine qua non potest esse salus.

Ad secundam probationem in primis dici
 potest, non tam ibi præcipi exercitium Commu-
 nionis, quam modum, ut si velis commu-
 nicare, in passionis Domini memoriam facias.
 Unde apud Lucam non simpliciter dicitur:
*Hoc facite, sed Hoc facite in meam commemora-
 tionem.* Et apud Apoł. 1. Cor. 11. v. 25. *Hoc
 facite quotiescumque bibitis, in meam commemora-
 tionem.* Quod imitatur Ecclesia in Canone Missæ illis verbis: *Hoc quotiescumque feceritis,
 in mei memoriam facietis.*

Deinde si velis illa verba, *Hoc facite, referri
 ad exercitium altiorum actus, & non solum
 ad modum, apèr referri possunt ad actionem
 Sacrificii, quam Christus ibi instituit, præce-
 pitque Apostolis, eorumque in Sacerdotio suc-
 cessoribus, ut sensus sit: Quod ego feci offeren-
 do & consecrando, hoc & vos deinceps facite.*

Atque ita hæc verba intellexit Tridentinum
 22. cap. 1. ibi: *Et eisdem (Apostolis) eo-
 rumque in Sacerdotio successoribus, ut offerent,
 præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam
 commemorationem, ut semper Catholica Ecclesia
 intellexit & docuit.*

Ad tertiam probationem responderi potest,
 Ecclesiam semper fuisse solitam de dando
 morituris Viatico, non ob necessitatem præce-
 pi divini, sed ob incredibilem tanti Sacra-
 menti utilitatem: quomodo adhuc hodie soli-
 citia est de administranda eisdem Extreme Un-
 ione, quæ tamen non præcipitur jure divino.

25. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

Igitur præ-
 dicta ratio-
 nes non fa-
 ciente Con-
 clus. The-
 ologice cer-
 tam:

Alienior
 D. Bonav.

26. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

27. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

28. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

29. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

30. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

31. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

32. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

33. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

34. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

35. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

36. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

37. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

38. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

39. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

40. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

41. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

42. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

43. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

44. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

45. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

46. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

47. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

48. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

49. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

50. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

51. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

52. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

53. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

54. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

55. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

56. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

57. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

58. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

59. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

60. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

61. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

62. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

63. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

64. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

65. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

66. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

67. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

68. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

69. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

70. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

71. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

72. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

73. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

74. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

75. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

76. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

77. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat etiam Sacramentum Extreme Un-
 ionis esse valde utile, nam ideo jure divino
 præceptum? Imo nequidem iure Ecclesiastico.

78. Ad quartam patet responsio ex D. Bonav.
 suprà; quia enim hoc Sacramentum tam salu-
 bre est, idcirco Ecclesia præcepit, ut fideles
 semel in anno communicarent, & in morte.
 Quis dubitat

Immo ipse
modus non
videtur
præceptus

prout est ab
aquo distin-
ctus.

Ly Hoc fa-
cile, refet-
rur ad sa-
erificatio-
nem &
commu-
nionem lai-
cam.

25.
Quomodo
ex solici-
tudine Ec-
clesie,

ejusque
præcepto
deducatur
præceptum
divinum de
communi-
cando.

26.

Conve-
nientia cibi
spiritualis
cum corpo-
rati.

limitandum, sed explicandum actum præcep-
tum ut sic; tenemur enim & illum implere,
& tali modo. Ita quidam Auctor.

Sed non puto, salvo meliori, talem modum
esse præceptum in sumptu Eucharistie; quo-
tus enim quisque communicantum cogitat de
Passione Christi, & in illius memoriam ordi-
nat suam Communionem? Sanè plerique,
maximè rudes & indocti, ignorant illam obli-
gationem, si qua est; nec Confessarii aut Con-
cionatores solici sunt vel penitentes, vel au-
ditores de ea instruere. Illa ergo memoria
Passionis, qua videtur præcipi simul cum ipso
actu, est ipse actus Communionis secundum
uniuersu[m]que conditionem, sive sub utraque
specie, simul consecrando illam, sive sub una
soliū.

Ad posteriorem solutionem dico, illud; *Hoc*
facite, cùm sit indistinctum, magis adæquatè
referri ad totum actum, quem Christus exer-
cuit cum Apostolis, nimirum ad sacrificatio-
nem & Communionem laicam, quam illis de-
derat, quam ad solam sacrificeationem; utrum-
que ergo præcepit.

Neque Tridentinum aliud significat; quia
quamvis dicat præceptum oblationem Sacrificii
(de qua eo loco tantum agebat Concilium) non
ideo negat præceptam Communionem laicam.
Quin sels. 13. cap. 2. sic inquit: *In illius Sacra-
menti sumptu cole nos sui memoriam præcepit,
suumq[ue] annuntiare mortem, donec ipse ad iudicandu[m]
mundum veniat.* Ubi loquitur Concilium
non solùm de Sacerdotibus, sed de omnibus
generaliter.

Sanè quando aliquod Festum præcipitur in
honorem Sancti, non solùm præcipitur, ut si-
fiat, in ejus honorem fiat; sed absolute præcipi-
tur observatio Festi.

Ad tertiam rationis solutionem dico, non
præcise ex eo colligi præceptum divinum
Communionis, quod Ecclesia utcumque sit
sollicita de illo administrando; sed quia gra-
vissime præcipit, ut administretur morituri,
quod non ita facit de Sacramento Unctionis.

Ex quo patet quid dicendum sit ad solu-
tionem quartæ rationis: videlicet Ecclesia præ-
cipere Communionem non ideo tantum, quia
valde utilis est; nam & Extrema Unctio valde
utilis est, quam tamen non præcipit, sed quia
extat jus aliquod divinum Communionis, non
ita Sacramenti Unctionis.

Ceterum institutio hujus Sacramenti per
modum cibi & potus non evincit hanc obliga-
tionem; sufficit enim quod sit aliqua similitu-
dine inter cibum & potum spiritualem ex una
parte, & cibum ac potum corporalem ex altera.
Profecto jam antea non sensi ostendimus, in
pluribus hanc similitudinem claudicare.

Si autem potas; in quo ergo cibus spiritua-
lis & corporalis convenient? Resp. in magna
utilitate & morali quadam necessitate ad vitam

argendam & conservandam: proper quam
utilitatem cibus Eucharisticus saltem ab Eccl-
esia est præceptus; & aliunde per accidens, ex
obligatione aliorum præceptorum, sapienter potest
esse necessarius, v.g. ad profitendam fidem co-
ram Tyranno, ad superandam gravem tentatio-
nem contra castitatem &c.

An autem ideo etiam per se & immediatè à
Christo debuerit præcipi, non puto. Potuit
præcipi, & quod præceptus sit, est communio
& posterior sententia, quam mutato consilio am-
plexus est Doctor Angelicus 3. parte qu. 80.
art. 11. dicens: *Manifestum est quod homo tene. D. Toma.*
quoniam hoc Sacramentum sumere, non solam ex statuto
Ecclesia, sed ex mandato Domini dicens. Luc. 22.
Hoc facite in meam commemorationem; cùm alio-
quin contraria docuisset, aut saltem videri
posset docuisse 4. dist. 9. qu. unica art. 1. que-
stionula 2. & dist. 12. q. 3. art. 2. q. 1. folius
utique memorans præcepti Ecclesiastici.

Citatur etiam D. Aug. Epist. 118. ad Ja-
nuarium cap. 1. sed an verè, poterit Lector ju-
dicare ex ejus verbis, qua hinc exscribo. Primo
itaque tenere te volo, quod est huic dispensationis
capit, Dominum nostrum Iesum Christum sicut iste
in Euangeliō loquitur, levi iugis suo nos subaddit, &
sacrifice levi. *Vnde Sacramentis numero paucissi-
mis, observatione facilimis, significazione praefan-
tissimis, societatem novi populi colligavit, sicut est*
*Baptismus Trinitatis nomine consecratus, Commu-
nicatio Corporis & Sanguinis ipsius,* & si quid aliud
in Scripturis Canoniceis commendatur.

In quibus verbis, inquit Lugo disp. 16. n. 3.
Aug. non loquitur de mera institutione Bap-
tismi & Eucharistie; sed de præceptis eorum
Sacramentorum; assert enim est solam ad ostendendam facilitatem Legis Euangelice, in qua
Christus paucissima & facilissima præcepta im-
posuit.

Sed contrà, Aug. loquitur, inquit Dicastillo
disp. 10. n. 7. de omnibus Sacramentis, quibus
societatem novi populi colligavit. Constat au-
tem non omnium Sacramentorum esse præ-
ceptum divinum, quo ad illorum usum obliga-
tur, ut suis locis vidimus in Confirmatione,
& videbimus in Extrema Unctione, Ordine &
Matrimonio.

Quidquid sit de mente D. Aug. que est in-
certa; hæc sententia jam communiter docetur à
Theologis; eamque disertis verbis amplectitur
Doctor Subtilis 4. dist. 13. q. 2. n. 20. dicens:
Christus exp[ress]e docuit, se velle, sumi Eucharistiam Quod de
a quolibet Christiano Ioh. 6. Nisi manducave-
ratis carnem Filii hominis, & ibi loquitur omni-
bus. Quamquam oppositam insinuat 3. dist. ul-
timâ n. 5. ibi: Alia Sacraenta à Baptismo &
Penitentia forte non sunt necessaria, aut si sunt, scilicet
sunt satis facili, puta Consumatio, Eucharistia, scilicet
Extrema Unctio.

Quærerit autem aliquis à me, quos obligat
illud præceptum divinum? Jam audivimus à
Scoio;

Scoto; Christus, inquit ille, expressè docuit, se
velle, sum Eucharistiam a quolibet Christiano, sup-
ple adulto ratione utente. Erit itaque

CONCLUSIO III.

Præceptum divinum Communionis obligat omnes adultos ratione utentes.

OMnes baptizatos obligari hoc præcepto nemo inficiatur. De non baptizatis con-

trovertitur inter Doctores Catholicos, his as-

serentibus, illis probabilitate negantibus.

Fundamentum sententiae affirmativa est ge-

neralitas locutionis Christi Joan. 6. *Nisi man-*
ducaveritis &c. quæ verba videntur dicta pluri-

bus pro tunc needum baptizatis, non in sensu

composito pro tempore ante baptismum, quo

nondum erant capaces fructus hujus Sacramen-

ti; sed in sensu diviso, pro tempore scilicet se-

quente ipsum Baptismum, ex quo videtur re-

sultare specialis obligatio suscipiendi Baptis-

mum, sicut ex obligatione finis resultat obli-

gatio modi necessarii. Quod clarius apparebit

ex solutione rationum sententiae negativa.

Objicitur ergo primò; Adulti ante Baptis-

mum non possunt implere præceptum Com-

munonis: ergo non obligantur. Antecedens

probatur; quia præcipitur Communionis Sacra-

mentalis, id est, talis sumptio Eucharistie, que

fit signum gratiae sanctificantis in sumente;

et qui sumptio Eucharistie nos confert gratiam

homini non baptizato, cum Baptismus sit janua

Sacramentorum: ergo &c.

Resp. Negando Consequentiam; quia ante

Baptismum tenetur quilibet suscipere Christia-

nam Religionem, & ex consequenti eius le-

ges. Aliud est quando quis non obligatur ad

statum aliquem suscipiendum; tunc enim nec

tenetur legibus illius statutis, antequam spon-

te suscepit.

Contra; tametsi quipiam voverit intrare

Religionem, equidem non obligatur votis mo-

nasticis aut præceptis Regulæ ante professio-

nem, nec peccat contra illa, quantumvis non

inret Religionem, cum tamen ad intrandum

ex voto obligetur.

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

Consequentiam; quoniam Ecclesia non est

Superior eorum, sicut est Christus. Unde

Et si inferas; ergo non baptizati etiam obli-

gantur legibus Ecclesiasticis. Resp. Negando

</div

Solùm hic loquimur de mero præcepto divino
communicandi semel in vita.

33.
Tertia in-
stantia.

Dices; illud præceptum est indeterminatum, saltem extra articulum mortis: ergo ad nihil determinatè obligat: ergo infideles non peccant determinatè contra illud, cùm numquam sit verum, quod tunc habeant obligationem communicandi. Si autem recuras ad determinationem Ecclesie, illi non subiiciuntur nisi baptizati.

Responde Card. Lugo disp. 16. n. 19. determinationem factam ab Ecclesia obligare etiam non baptizatos, non per modum præcepti, sed ut conditionem, quā posita, obligat illos Christi præceptum determinatè; atque ideo peccant contra Christi præceptum, ex quo deberent reddi habiles ad sumendam Eucharistam tali tempore, per Ecclesiam determinato.

Probat à simili: Sicut, inquit, si Confessarius imponat peccantem jejunum iiii diebus, quos Medicus designaverit, non dat Medicus iurisdictionem nec Medicus præcipit quando determinat dies: sic ergo Ecclesia determinando tempus Communionis, licet id faciat præcipiendo etiam in ordine ad suos subditos, potest tamen illa determinatio obligare non baptizatos, non ut lex Ecclesie, sed ut conditio, quam exigit præceptum ad determinatè obligandum.

Sed hoc responsio cum sua probatione displicet (& merito) Dicastilli disp. 16. n. 71. & sequentibus; quia nimur neque ex Scriptura, neque ex Concilio, neque ex Traditione, ut patet, constat Christum præcepisse Communionem dependenter à determinatione Ecclesie: sed neque ex natura Sacramenti id ostendit potest; quamvis enim Eucharistia cibus sit, non tamen nisi pro baptizatis. Et quamvis valde utilis, non tamen omnino ex natura rei necessarius. Inde ergo inferre Catechumenos singulis annis peccare contra præceptum Communionis, imo singulis diebus olim peccare, quando, ut aliqui volunt, baptezati ex determinatione Ecclesie debeant singulis diebus communicare, suprà quām cuiquam credibile est.

Quocirca dicendum arbitror, hanc obligacionem specialem suscipiendi Baptismum in ordine ad Communionem satis determinatam esse ad articulum mortis, ut patet ex Conclusione sequenti.

Objicitur tertio; Nemo tenetur speciali titulo nasci, ut possit natus nutriti; sed solùm nativitate supposita. Sicut si Confirmationis (quæ est accretio) est à Christo præcepta, nemo teneretur vi præcepti Confirmationis ad Baptismum, sed solùm nativitate supposita, teneatur crescere per Confirmationem.

Resp. si per nativitatem intelligitur corporalis, apertissimum est, quod assumitur, cùm in nullius potestate sit corporaliter nasci: si autem accipiatur nativitas spiritualis, petitur

34.
sed illi me-
rito con-
tradicet Di-
castillo.

35.
Tertia ob-
jectio.

solvitur.

manifestè principium; & ad simile dico: si Confirmationis est præcepta omnibus à Christo illis verbis: *Nisi confismatis fuerint, non habebunt vitam in eobus*, etiam ex illo præcepto otiose specialis obligatio Baptismi tamquam mediæ necessariæ prærequisiti ad validam Confirmationem. Aliud est de præceptis ieiuniorum, Festorum, & similiorum, si Christus ea instituisset, etiam pro non baptizatis; quia constat Catechumenos hujusmodi præcepit legitimè posse observare; secùs præceptum Communionis aut Confirmationis, si estet.

Sed dicet fortassis aliquis: cum Catechumenus possit esse in gratia, & spiritualiter hoc Sacramentum manducare, cur non etiam sacramentaliter? Sancitissimum videtur, quod alii quis putans bonâ fide se esse baptizatus, & sepius cum maxima devotione communicans, nullum ex opere operato ex illis Communionibus fructum recipiat.

Accedit cap. *Venient.* 3. de Presbytero non baptizato, ubi Innoc. III. proposito dubio, an talis Presbyter debat iterum ordinari? Pro parte negativa sic argumentatur: *Cum quis non solum per Sacramentum Fidei, sed per fidem etiam Sacramentum, efficiatur proculdubio membrum Christi;* & qui Christum habet per fidem, etiam Baptizatum non habeat, habet utique fundamentum, prater quod aliud non potest, quod est Christus Iesus: si perdidicatur posse videtur, sicut salutifera opera, sic & qualibet ecclesiastica Sacramenta: cum illud non sit generaliter verum, neque de nova, neque de veteribus Sacramentis, quod Baptismus sit fundamenum illorum: quoniam & Sacramentum coniugii & Eucharistia non baptizatis recipi potest.

Quod utique argumentum non rejicit, quantumvis refolyat pro contraria sententia dicens: *Nos circa laorem presentem in hoc dubitabili casu, quod tunc est sequentes: Mandamus, quatenus ipsum per singulos Ordines usque ad Sacramentum promovere proores &c.*

Atque hæc contraria sententia est communis, & fundatum principale sumitur ex eodem capite statim citato ibi: *Vt cum Baptismus sit fundamentum omnium Sacramentorum, ante susceptionem Baptismi non suscipiatur aliud Sacramentum: quoniam ubi fundamentum non est, superadficari non potest.* Uno verbo: *Baptismus est janua omnium aliorum Sacramentorum.*

Sed ad hoc axioma responderi posset, intelligendum esse cum proportione, ut videlicet ad substantiam aliorum Sacramentorum prærequiratur substantia Baptismi; ad effectum vero aliorum Sacramentorum sufficiat effectus Baptismi; porro impræsentiarum solidum agitur de effectu Eucharistie. Quidni ergo Catechumenus, qui per Baptismum flaminis, aut etiam sanguinis in nostra sententia potest habere effectum Baptismi fluminis; quidni, inquam, etiam possit recipere effectum Eucharistie?

Hæc tamen responsio, ait Lugo disp. 13.

p. 6.

que refutatur a Lutgac. n. 6. videtur esse contra mentem omnium Theologorum, qui certè, quando dicunt Baptismum esse januam Sacramentorum, non tantum intelligunt de janua, sicut per quam ipsa Sacramenta intrent in Ecclesiam, & fiant in seipsis, quādēcim de janua, per quam nos intramus ad ipsa recipienda; quia sicut per Baptismum intramus in Ecclesiam, ita per Baptismum intramus ad Ecclesias Sacraenta participanda. Hæc ille.

Est: adhuc manet disparitas inter Iumptio-
nem Eucharistie, & sumptionem aliorum Sa-
cramentorum, quod sumptio illa, ut habet com-
muniopinio, non sit vere Sacramentum, sed
applicatio tantum Sacramenti; suscepito autem
aliorum Sacramentorum est ipsum Sacramen-
tum. Quamvis itaque reliqua Sacraenta praeter
Baptismum, utpote invalida, nullum con-
ferant effectum homini non baptizato; equi-
dem quid obstat quod minus Eucharistia, ut
que verum Sacramentum ante sumptionem, con-
ferat suum effectum cucumque voluntarie sus-
cipienti?

Repondo, voluntas Christi, qui Pastori-
bus Sacraenta reliquit, ut per ea pascare oves
sue, *Pascere oves meas*, inquit Christus Principi
Apostolorum Joan. 21. v. 17. Et quae illae?
Idem 21.
Alio, (inquit Christus apud Joan. 10. cap. v. 16.)
oves habeo, quae non sunt ex hoc ovi: & illas opro-
fer me adducere, & vocem meam audient, & fieri
unum ovile, & urus Pastor.

Oyes ergo, quas Christus Corpore & Sanguine suo pasci voluit, illæ sunt, quæ per characterem Christianitatis impreßum in Baptismo, intrarunt in ovile Christi, id est, membræ factæ sunt Christi, & visibilis ejus Ecclesiæ, jam non solius tantum fidei debitores, & universæ legis Christi servandæ, sed in super universa legis ecclesiasticæ, tam scriptæ, quam traditæ, Baptizati, inquam, oves sunt, & qui baptizantur, oves sunt, per visibilem generationem Christo incorporati, ut per visibilem cibum visibiliter nurrantur. Reliquis autem, qui invisibiliter tantum per gratiam merè internam Christo uniuersit, & in Christo regenerati sunt, sufficit quoque invisibilis nutritio per argumentum gratie ex opere operariæ.

Admisso itaque intellectu axiomatici communis, quem aliqui possunt pretendere, nihil adhuc sequitur contra communem doctrinam, quoniam omnes qui baptizati non sunt, quantumcumque iustificati per Baptismum flaminis, aut sanguinis, carent aliquo effectu Baptismi, scilicet chartere Christianitatis; & ideo nequeunt recipere effectum reliquorum Sacramentorum, etiam Eucharistie.

Ad Innocentium plana est responsio, puta, loquitur disputando pro utraque parte, adducens utrimque rationibus, non tam ex propria sententia, quam aliorum, quas proinde non spondebat omnes esse veras; praesertim cum

卷之三

non solum Eucharistia, sed etiam Sacramenti Matrimonii capacem dicere non baptizatum, quod tamen confitit esse falsum. Unde etiam Pontifex resolvit pro contraria parte, ut adivimus.

Ex his sequitur corollarium: non baptizatum, tamen bona fide accederet ad Sacramentum, non implerum praeceptum Communio- nis: quoiam non est Communio sacramen- talis, quia nullatenus in ipso signum gratiae sacra- mentalis, id est, gratiae ex opere operato. Nec hoc alicui magis durum videri debet, quam illud quod communiter ab omnibus admittitur, videlicet non baptizatum infraeuctiose sus- cipere Sacraenta Confirmationis, Penitentia- tie, Extremae Unctionis, Ordinis, & Ma- trimonij; licet aliqua sit disparitas, de qua su- pra. Ratio autem a priori aequalis est, scilicet voluntas institutus.

Rogas, num etiam sit voluntas instituentis,
ut Eucharistia fructificet solis adultis ratione
utentibus? Non puto. Ideo erit

Non bapti-
zatus, tam-
etsi bona
fide com-
municaret,
equidem
non imple-
ret precep-
tum.

CONCLUSIO IV.

Præceptum divinum Communio-
nis obligat solos adultos ratio-
ne utentes, estò fructuose su-
scipiatur à parvulis, & perpetuo
amentibus.

Arvulos (& eadem est ratio de perpetu
amentibus) esse capaces fructus hujus Sa
cramenti, satis demonstrat a posteriori antiqua
consuetudo distribuendi ipsis Eucharistiam, de
qua meminit Synodus Trident. sess. 21. c. 4.
(vide Conclusionem primam) quo quamvis
hodie in plerisque Ecclesiis abolita sit, apud
Ruthenos tamen, & quoddam alios populos,
etiam Catholicos, adhuc servatur teste Arcu
dio lib. 3. cap. 40. Non est autem verisimile
Ecclesiam vel olim permisisse, vel adhuc per
mittere ejusmodi distributionem cum frustra
tione effectus tanti Sacramenti.

Unde loco citato dicit Concilium, San-
ctissimos P^{at}res, qui illum morem aliquando
servaverunt, habuisse probabilem causam su-
facti pro illius temporis ratione. Quia autem
potest esse probabilis causa distribuendi Sacra-
mentum cum certa frustratione effectus?

Dices; quia dubitabant, an forte parvulis obiectio
sumptio Eucharistiae esset medium necessarium
ad salutem propter illa verba Christi Joan. 6. *Ioan. 6.*
Nisi manducaveritis &c.

Sed contra primò; id gratis omnino dici- Solvitus
tur, & contra respectum illorum sanctissimo- primò.

rum Patrum, quasi in re certâ falsa dubitassent; imò contra Tridentinum suprà dicens: *Eos nullâ salutis necessitate id fecisse.* Secundò quo^{rum} secundò modo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

modo poterat sumptio Eucharistiae parvulis esse medium necessarium, si erant incapaces fructus illius?

42.
An requi-
tarus vo-
luntas Ec-
clesiae?

43.
Affiguntur
rationes
propter
quas hodie
sit illuci-
sum parve-
lis mini-
strare Eu-
charistiam?

Vasquez.

Dices iesi olim profuisset parvulis, quando con-
currebat voluntas Ecclesiae, non tamen modo,
quando Ecclesia prohibet. Ita nonnulli, sed
sine sufficienti fundamento: tum quia non re-
quiritur voluntas Ecclesiae; sed sufficit voluntas Christi, ut patet in Baptismo & Confirmatione,
que constat parvulis validè, & fructuo-
se conferre contra prohibitionem Ecclesiae; tum
quia eti nolit Ecclesia Eucharistiam dari, nul-
latenus tamen volt, ut si feci sit, non ha-
beat efficiunt. Quæ enim in hoc utilitas? Imo
major sit irreverentia Sacramento, fraudando
illud su effectu.

Sane Ecclesiae voluntas non aliter potest im-
pedire efficiunt Sacramentorum, quænam quate-
nus potest impedire validum Sacramentum,
ejusque validum ministerium, aut certe in
quantum suæ prohibitione causat occisionem
indispositionem subjecti, dum suscipiens Sa-
cramentum contra suam prohibitionem, pec-
cat mortaliter, quæ liquet non habere locum
in parvulis, aut perpetuo ambitus, quibus
ministratur Eucharistia, licet peccaminosè ex
parte ipsius ministeri.

Petes; quare ergo Ecclesia hodie prohibeat
Eucharistiam talibus ministrari? Resp. non ex-
stare expressam prohibitionem; interim ex ipsa
confusione & existimatione Ecclesiae vide-
tur eff. illicitum ob reverentiam ac decentiam
tanti Sacramenti, qua exigit devotam adora-
tionem ipsius, & maximè, quia est res subje-
cta variis irreverentia periculis, præterit hoc
tempore, quando Ecclesia prohibuit usum cali-
cis: nam olim hoc Sacramentum non sub spe-
cie panis tantum, sed sub utraque mixtum,
vel eriam forte sub specie vini tantum parvul-
tribuebatur: quæ ratione facilè ab eis, &
cum minori periculo irreverentia sumi pot-
erat.

Et ita fortassis, ut notat Vasquez disp. 212.
cap. 2, in fine, in Ecclesia Latina hic nos
gandi Eucharistiam parvulis ab eo tempore
inolevit, quo etiam calix adultis cœpit dene-
gari.

Adde, antiquis temporibus majorem fuisse
devotionem fidelium, qua præcavebat irre-
verentiam, vel certè præponderabat irreveren-
tia periculo, quod poterat subesse.

Denique ratio hodierna prohibitionis po-
test esse consuetatio & magis explicita condem-
natio quorundam Hereticorum, qui dicebant
etiam parvulis præter Baptismum esse necessa-
riam Communione sacramentalem; sicuti ob
similem rationem Ecclesia jam prohibuit lai-
cis sumptionem calicis antea permisam, non
quasi laici sunt incapaces effectus; sed ut
ostendat sumptionem unius speciei sufficere ad
salutem.

Cæterum ratio à priori hujus veritatis est
voluntas instituentis: ex nullo enim capi-
ostenditur Christum requisivisse majorem
usum rationis ad fructuosa sumptionem
Eucharistiae, quædam ad fructuosa sumptionem
Baptismi aut Confirmationis; argu se-
cundum omnes hec Sacra menta validè & cum
fructu à parvulis suscipiuntur: ergo & illud.

Quidni, inquis, requisivit majorem usum Objectio-
rationis, cùm Apostolus 1. Cor. 11. dicat 1. Cor. 11.
v. 28. Probet autem seipsum homo, & sic de pane
illo edat, & de calice bibat?

Non legisti, quod sequitur v. 29. Qui enim Solitus
manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat
& bibit: non diudicans Corpus Domini? Tunc
ergo probatio est necessaria, quando est per-
iculum indigne sumptionis propter indisposi-
tionem sumentis. In parvulis autem quod pe-
riculum indispositionis, cùm sint incapaces pec-
cati personalis, peccatum vero originale remis-
sum sit per Baptismum?

Quinimo, instas, quia incapaces sunt,
ideo Eucharistia illis non prodest; nam insi-
tuta est ad restaurandas vires deperditas.

Erras, si putes hunc esse primarium finem, &
effectum hujus Sacramenti. Quis ergo? Audi
Innocentium III. cap. Firmiter de Summa
Trinitate: Vt, inquit, ad perficiendum myste-
rium unitatis accipiamus ipsi de suo, quod accipit
ipse de nobis.

Hinc Eugenius IV. in decreto de Arme-
nis: Huius Sacramenti, ait, effectus, quem in
anima operatur digne sumptus est adiuvatio homi-
ni ad Christum, scilicet perfecta; quia prima
est per gratiam Baptismi: Et quia per gratiam
homo Christo incororatur, & membris eius unitur, sicut
consequens est quod per hoc Sacramentum in sum-
ptibus digne gratia augatur, ad perficiendum vi-
delicet mysterium unitatis & incorporationis
jam incepit.

Dubius adhuc, an parvulus sit capax hu-
ius perfectæ unitatis, id est, augmenti gratiae
sanctificantis? Certe nec sic Confirmatio illi
prodest, quod nemo dixerit; neque adulto
statim baptizato prodest Eucharistia, quia
nihil adhuc deperditum, quo quid absurdius?

Sed urges: ergo eti infantes hostiam sacra-
casu repertam comedenter, recipiunt gratiam.
Respondeo noster Pontius Sum. Theol. disp. 44.
q. 13. Negando Consequentiam; quia, in-
quit, neque ex parte ipsorum, neque ex par-
te Ecclesie aut Christi reperitur voluntas re-
quisita ad fructuosa perceptionem Sacra-
menti; sed ad hoc requiritur, ut ministretur ipsi
tamquam Sacramentum.

Insignis conjectura; & si ipse hoc asserendo
probavit, ego negando refutavi. Hinc Ref.
pondeo concedendo rotum: recipiunt enim
verum Sacramentum, cujus sunt capaces, et
jam quoad effectum gratia, cùm sint justi. Por-
rò Sacra menta suscepita sive applicata subiecto
causant

Auctor sc. causant gratiam instar caesarum naturalium, quando non inveniuntur obicem, prout hic: intentionem autem in parvulis non requiri patet, cum sint illius incapaces. Ita docet Lugo disp. 13. n. 17. & 23. dicens, ita sensisse graves Theologos in Hispania, Lugonem sequitur Dicastillo disp. 9. n. 204.

47. Instabis: ergo etiam si adulst casu manducaret hostiam consecratam, nesciens esse talem, recipere gratiam. Respondeatur communiter Negando Consequentiam; et quod in ipso requiratur intentio suscipiendi Sacramentum, quae ibi non est, sed potius opposita, scilicet comedendi hostiam tamquam cibum communem.

Quod qui-
dam etiam
nescient de
statu, Ego semper mihi visum fuit, non ca-
rere fundamento, quod etiam talis recipere
gratiam. Primo, loquendo de lapso in phrenes-
tum, aut moribundo sensibus destituto. Secun-
do, loquendo etiam de ceteris. Idq; dupli via.

Prima: quia ordinariè adest intentio habi-
tualis suscipiendi Sacramentum, falsoe con-
ditionata, hæc ratione, quatenus censetur velle,
ut talis actio ei prospicit, quantum sine nou-
mento prodebet potest. Unde posset quis ex-
presè habere hanc intentionem. Nolo quidem
manducare Eucharistiam tamquam cibum
communem, si tamen ex ignorantia id fieri con-
tingeret, volo ut Eucharistia mihi prospicit
quantum fieri potest; & indubie qui talem in-
tentionem habuisset, recipere gratiam: quan-
vis enim tunc illa suscepit Sacramentum non
fuerit voluntaria, quia omnino independens à
mea voluntate fuit tamen volita, quod videtur
sufficere: sic enim Baptismus, qui confertur mori-
bundo sensibus destituto, validus est, tamen
pro tunc nullo modo dependeat ab ejus volun-
tate, quod conferatur, quia saltem volitus fuit.

Et licet talis manducatio non fuerit volita
absolutè & in se; attamen fuit volita in suo effe-
ctu; imo & in se, calu quo ita applicaretur. Hoc
autem sufficere probatur à simili: quia si quis
ordinaretur, qui tamen non cupit ordinari,
equidem valeret ordinatio, si consentiat, suppo-
sito quod fiat, ne alia Sacramentum sit irritum.
Similiter si infirmus sciat, quod Extreme Unctio
applicabitur ipse à ministro incompetentis, po-
test nihilominus velle acceptare, si circa culpam
suum fiat, ut sic habeat effectum. Ergo eadem
ratione possum velle suscipere Sacramentum
Eucharistie, in quacumque occasione circa meam
culpam illud contigerit applicari, supposita
quippe malitia administrantis, vel calu fortuito,
melius est ut Sacramentum suscipiatur cum
fructu, quam sine.

Quid si igitur dicamus unumquemque Christi-
anum hujusmodi implicitam habere volunta-
tem? Certe voluntas bona est & sancta, merito-
que censetur inclusa in voluntate Christianæ
vivendi & moriendi. Arque haec pro prima via,
qua satis plana est & trita.

De secunda quid dicam? In via est, & ha-

etenus clausa, equidem allubescit eam aperiare. Ad fructum
hujus Sa-
cramen-
tum in su-
cipienti
non requi-
ritur inno-
tio;

Quidni dici possit, ad fructum hujus Sacra-
menti non requiri intentionem in suscipiente? Enimvero auctoritates, quas videre poteris
disp. 1. sect. 8. concl. 1. & 2. solum loquuntur
de Sacramentis, quæ consistunt in usu, adeo-
que in sui applicatione confici debent, ut sunt
omnia præter Eucharistiam.

Quare si Baptismus v. g. adulto, alioquin
di posito & capaci, posset validè applicari sine
intentione aliqua ejusdem, ut parvulis (quod
sanè Christus velle poruisset) cur putas in
codem non haberet effectum? Etenim Sacra-
menta validè applicata subiecto, in quo non
est obex, conferant infallibiliter gratiam. Et
vero impræsentiarum id sit; nam Sacramen-
tum Eucharistie non est conficiendum, sed
jam confectum, tantum est applicandum, ap-
plicaturque subiecto, in quo non est obex.

Dices; non suscipitur sacramentaliter.
Resp. non potest capax Sacramenti illud susci-
pere, quin sacramentaliter. Nam si quis etiam
sine intentione posset accipere Sacramentum
Baptismi validum, utique accipere sacramen-
taliter hæc ratione, ut carens obice recipere
gratiam, & semper characterem.

Instas: ergo etiam non baptizatus susci-
pet validè Eucharistiam? Resp. materialiter,
sed non sacramentaliter; quia non est subje-
ctum capax. Eucharistia siquidem, ut alibi ex-
pendimus, non significat, aut confert gratiam,
nec est ad illam significandam practicè instituta,
nisi respectu subiecti baptizati.

Instas tursun: ergo non obstatet intentione
contraria; adeoque si iusto renienti ingerere-
tur Eucharistia, is accipere gratiam? Resp.
Concedendo totum. Nec dixeris hoc esse ab-
surdum; quippe si posset invito validè conferti
Baptismus, indubie ei imprimetur characterem.
Quid ergo mirum, si etiam aliunde non indi-
sposito confert gratiam?

Cateroquin quia minus congruum est, ut be-
neficium præstetur invito, Christus ordinavit,
ne Sacramenta, quæ in actione consistunt, den-
tur adulto non consentienti positivè; neque
etiam rectè rali daretur Eucharistia: equidem si
daretur, ex principiis generalibus efficacia Sa-
cramentorum videtur colligi dandum effectum.

Nec Christus omni incongruentia debuit ob-
viare, etiam per invalidationem facti, ut patet in
pluribus instantiis in ipsa materia Sacramentorum,
de quibus alibi egimus. Obviavit verò huic incon-
gruentia in aliis Sacramentis, quæ, ut statim
dixi, in adulto non consentienti minimè valent:
si tamen valerent, ut supra expendimus, utique
effectum conferrent; unde quia valeret Eucha-
ristia Sacramentum, conferret effectum.

Instabis tertio ex Joan. 6. v. 55. Qui man-
dat carnem meam & bibit meum Sanguinem, habet
vitam eternam; Qui manducat, inquam, tam-
quam talium, & humano modo, ac liberè. Resp.

I.

Negans

Ad fructum
hujus Sa-
cramen-
tum in su-
cipienti
non requi-
ritur inno-
tio;

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

68.

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

83.

84.

85.

86.

87.

88.

89.

90.

91.

92.

93.

94.

95.

96.

97.

98.

99.

100.

101.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

108.

109.

110.

111.

112.

113.

114.

115.

116.

117.

118.

119.

120.

121.

122.

123.

124.

125.

126.

127.

128.

129.

130.

131.

132.

133.

134.

135.

136.

137.

138.

139.

140.

141.

142.

143.

144.

145.

146.

147.

148.

149.

150.

151.

152.

153.

154.

155.

156.

157.

158.

159.

160.

161.

162.

163.

164.

165.

166.

167.

168.

169.

170.

171.

172.

173.

174.

175.

176.

177.

178.

179.

180.

181.

182.

183.

184.

185.

186.

187.

188.

189.

190.

191.

192.

193.

194.

195.

196.

197.

198.

199.

200.

201.

202.

203.

204.

205.

206.

207.

208.

209.

210.

211.

212.

213.

214.

215.

216.

217.

218.

219.

220.

221.

222.

223.

224.

225.

226.

227.

228.

229.

230.

231.

232.

233.

234.

235.

236.

237.

238.

239.

240.

241.

242.

243.

244.

245.

246.

247.

248.

249.

250.

251.

252.

253.

254.

255.

256.

257.

258.

259.

260.

261.

262.

263.

264.

265.

266.

Negando sic esse verba illa intelligenda, ut liquet in parvulis, phreneticis, moribundis, sensibus destitutis &c.

Hec inquirendi potius, quam asserendi studio sicut scripta. Certum est, aliquid amplius requiri in adultis ad validam susceptionem aliorum Sacramentorum, quam in parvulis. Et apud me non minus certum est, ad effectum hujus Sacramenti in parvulis solam voluntatem Christi sufficere.

Sed numquid ideo obligantur ex precepto divino suscipere Sacramentum? Conclusio negat. Siquidem lex non datur nisi illis, qui capaces sunt obligationis, quales non sunt it, qui non utuntur ratione, vel numquam usi fuerunt; quandoquidem non sit obligatio precepti nisi ad actum voluntarium, qui in talibus non reperitur.

Quaris unde sciam? Quia lex est regula actuum humanorum, sive moralium. Quod inde patet; quia ipsa lex est actus rationis & voluntatis: ergo etiam praecepit actum rationis, & voluntatis. Deinde potestas legislativa propria est creature rationali; ergo dirigit illam quam rationalis est: ergo in actibus rationalibus.

Sicut enim creatura irrationalis certas sibi habet regulas praefixas ab auctore naturae, per quas determinatur & inclinatur ad certas operationes; ita etiam natura rationalis quam talis, sive quam libera debet habere alias certas regulas, secundum quas oporteat eam dirigere actiones sibi proprias, id est, liberas: illae autem regulae sunt leges naturales, leges positivae divinae, vel humanae. Plura in Tract de Legibus.

Dices: ergo etiam non obligantur precepto Christi, qui aliquando usi fuerunt ratione, si de facto amplius non utantur. Resp. Concedendo totum; quamquam multi oppositum doceant: quia, inquit, tales sunt capaces voluntarii habitualiter, quatenus rationis status, quem aliquando habuerunt, & secundum quem tenetur sibi procurare communionem, semper maneret habitualiter in illis.

Probant; quia voluntarij actuale manet habitualiter, quamdiu non est contrario actus abstat. Unde cum is, qui ante amentiam tenebatur voluntarii communicare, huic obligationi non satisfecerit, semper manet habitualiter obligatus.

Sicut v. g. si ante amentiam contraxit debitum pecuniarium, manet habitualiter obligatus tempore amentiae ad illud solvendum. Et sicut aversus a Deo actuall peccato, manet etiam tempore amentiae ab illo aversus peccato habitualiter, si ante amentiam non retractavit delictum.

Neque obstat, quod non possint per se, sive aucto proprio implere preceptum; quia possunt adjuti ab alio. Similiter licet nequeant proprio actu seipso probare, aut dijudicare Corpus Domini; possunt equidem esse probati habitualiter, & similiter habituali fide dijudicare, quatenus possunt esse in statu gratiae, & habere fidem ac voluntatem habitualis suscipendi Corpus

Domini; si nimis, quando amentes facti sunt, erant in statu gratiae.

Unde ad Apostolum 1. Cor. 11. respondent illum loqui de probatione & dijudicatione Corporis Domini indefinite, sive actuali, sive habituali pro statu cuiusque, communicantis. Hec illi.

Quid dicam? Quæstio pro majori parte videatur esse de nomine, in qua melius loquuntur, qui negant obligationem præcepti pro isto tempore, quo homo non est compos rationis: etenim obligatio legis est vinculum in conscientia; ubi ergo nulla conscientia, ubi nullum peccatum, ibi nullum vinculum in conscientia, & per consequens nulla propriæ dicta obligatio legis ad aliquod faciendum vel omittendum. Qui enim servare legem non vult, in potestate eius est si velit. *ad D. Aug. lib. 2. de Actis cum Felice c. 5.* Alioquin si natura non voluntate facit; id est, si libero ad faciendum, & ad non faciendum motu animi caret, neque si bonum eligeret, præmitu ejus acciperet, neque si malum eligeret, prænam ejus sentire.

Cum ergo per statum amentiae tollatur liberum arbitrium, id est, liber motus animi ad faciendum, & ad non faciendum, consequenter tollitur omnis obligatio ad liberum agendum vel omittendum, quæ ante inerat (sicut in actu secundo) eo modo, quo tollitur obligatio legis pro tempore quo actus præcepit aliqui redditus physice impossibilis; *Reg. 6. de Reg. juris in 6. Nemo potest ad impossibile obligari. Et L. Impossibilium. 185. ff. eodem tit. Impossibilium nulla obligatio est.*

Et putas amentium aliqua erit? Non magis quam mortuorum, cum civiliter, & in ordine ad actus humanos, mortui sint. An forte existimas aliter obligari amentem, qui ante amentiam contraxit debitum; aliter vero mortuum, qui ante mortem contraxit debitum? Eadem fane utriusque obligatio; vel potius nulla utriusque obligatio personalis.

Dico, *personalis*, quia realis manet etiam post mortem naturalē & transit cum bonis debitorum, quibus est affixa, ad heredes. Et ratione hujus obligationis realis potest dici amentem obligatus tempore amentiae, non tantum habitualiter, sed etiam actualiter, id est, bona ipsius manent obligata creditori, ita quod creditor possit sibi ex illo procurare solutione de licentia eorum, quorum interest, etiam ipso amente principalis debitor invito & reluctante. Quæ solutione habita, expirat tota obligatio justitiae, quam vel habet, vel unquam debitor habuit: non quod ipse amentem impleverit præceptum justitiae, reddendo alteri quod ipsi debitor erat; sed quia creditor jam habet quod suum est, quæcumque tandem via ad ipsum pervenerit. Quid ergo miru, si præceptum amplius non obliget substrahere ejus materia?

Parviter in nostro casu, qui aliquando habuit usum rationis, pro illa tempore habuit etiam obligationem sumendi Eucharistiam; adeoque, eam petendi, & per consequens posse

51. Parvuli non obligantur præcepto divino.

52. uis nec usus rationis carceres, quamquam aliquando fuerint usi:

quod quidam negant, & varie probant.

Videbuisse ut ea sibi administraretur. Porro antequam potuit communicare, incidit in amentiam, dico hoc ipso expirare obligationem illius præcepti, in quantum afficit ipsum amentem, qui pro illo tempore non est capax actus præcepti.

Interim tamen videtur manere aliqua obligatio in Ecclesia ministrandi Sacramentum iusti odii amenti, utrum qui sit capax fructus illius, & jam aetate habuit ius ad illud ministerium. Quis enim dixerit furem esse liberum a restitutione, quia verus Dominus incidit in amentiam?

Quo ministerio exhibito, est redat amens amentiam, ad amentem, opinor non amplius eum obligari præcepto divino, non quasi ipse in amentia illud impleverit; sed quia per Communio nem tunc datum substracta est ejus materia. Et idem dicerem de eo, qui communicasset in infirmitate.

Ex quo patet ad primum simile, Secundum autem nimium claudicat: quæ enim comparatio inter peccatum habituale, & obligacionem legi ad aliquid faciendum vel omittendum? Certe per exigua. In hoc unico, quod sicut peccatum habituale est aliquid moraliter permanens in peccatore ex actu præterito peccati, ita etiam obligatio legis sit aliquid moraliter permanens in subiecto ex præterita voluntate Legislatoris. Ergo sicut tempore amentia manet peccatum habituale, ita etiam manet obligatio legis, quæ præcipitur libera percepio Eucharistie: qualis consequentia?

Optima, inquis; quoniam peccatum habituale non est aliud, quam obligatio satisfaciendi. Credat qui volet: Ego credo peccatum habituale manere in damnatis, manere autem obligacionem satisfaciendi, cum satisfactio in illo statu sit impossibilis: quis sapiens & intelligit istud? Quis enim non daret (utor verbis D. Aug. lib. de Fide contra Manich. cap. 10.) statutum esse præcepta dare ei, cui liberum non est, quod præcipitur, facere, & inquit esse, eum damnare, cui non fuit potestas iussa completere?

Manet quidem debitum poena in amentibus, & damnatis tamquam effectus consequens rationem peccati, independenter à voluntate peccantis, non inficior; sed veram & propriæ dictam obligationem legis ad liberè operandum vel omittendum, quod ipsis physicè est impossibile, non facile credidero.

Dices; in dormiente manet obligatio legis, faltam habitualiter: ergo etiam in amente. Resp. Negando Consequentiam; quia somnus est quid transiens & naturale, amentia autem quasi status perpetuus, quamvis per accidens aliquando cesse: & ideo in homine dormiente potius dormit obligatio; in amente autem censetur quasi extincta.

Ceterum si nihil aliud velint Autores contrarii, quam amentes, de quibus hic loquimur,

aliquando habuiss. obligationem præcepti divini, & nondum illi obligationi satisfecisse, in hoc verbum eorum verissimum est; & si nihil aliud intelligent per obligationem habitualem, libertissimum ipsis consentimus, & dissensio solùm erit in voce; quia existimo hoc non sufficere, ut simpliciter, & sine addito dicantur obligati præcepto divino sumendi Eucharistiam pro illo tempore, quo amentia durat, quamvis satis sit, ut præ parvulis, qui nunquam habuerunt aliquam obligationem actualem, in articulo mortis non debet ipsis Communio amentium. Unde erit

CONCLUSIO V.

Lapsis in phrenesim, vel amentiam, non est in articulo mortis Communio deneganda: quemadmodum nec energumenis, vel à nativitate surdis, & mutis.

Suppono quod sine periculo exterioris irreventiae possit Sacramentum ministrari. Similiter quod sit in bono statu, vel saltem non scientur esse in malo, & quod aliquo modo Eucharistiam petierint, Catholicè vivendo.

Phrenesies
vel amenti-
bus in ex-
tremis non
deneganda
Communi-
tatis,

Conclusio est communis, præstum quando ante amentia nunquam communicarunt. Ratio plana est; quia sunt capaces effectus, & aliquando habuerunt obligationem communicandi, cui haec non satisfecerunt. Et quamvis satisficerent præcepto divino per antecedentem Communionem, non tamen præcepto Ecclesiastico communicandi in articulo mortis, de quo infra. Accedit summa utilitas, imo aliquando extrema necessitas, si v. g. peccator tantum est attritus, & non adit qui possit absolvere à peccatis, vel ministrare Extremam Unctionem.

Unde sic docet Catech. Rom. parte 2. c. 4. ut dicitur
q. 49. Amentibus qui tunc à pietatis sensu alieni sunt, Sacramenta dare minime oportet, quamvis si antequam in infirmitatem inciderint, piæ & religiosam animi voluntatem pre se tulerint, licebit eis in fine vita, ex Concilio Carthaginensis decreto Eucharistiam ministrare: modo vomitionis, aut alterius indignitatis, & incommode periculum nullum timendum sit.

Porro decretum Concilii Carthag. IV. c. 76 & Catech. ita se habet: Is, qui Penitentiam in infirmitate petit, si casu, dum ad eum Sacerdos invitatus venit, oppressus infirmitate obnubiliter, vel in phrenesim versus fuerit, dent testimonium qui eum audierunt, & accipiant Penitentiam. Et si continuo creditur moriturus, reconcilietur per manus impositionem, & infundatur ori eius Eucharistia. Eadem autem est

1.1.2. ratiō

ratio de iis, qui extra infirmitatem in amentiam incidunt.

59. Consonat Concil. Arauf. I. can. 13. Amer-
eui conso- tibus, inquit, quecumque pietatis sunt, conferenda
nat Autifi- sunt. Sub quibus verbis communiter Doctores
canum 1. intelligent Eucharistiam. Verum, inquit Val-
Vasquez.
Diegues. quez disp. 212. n. 22. (quem sequitur Dica-
fillo disp. 9. n. 185.) cum Canon præcedens
sit de iis, qui cum vellent baptizari aut Pe-
nitentiam accipere, subito obmutescentes, eam
amplius petere non potuerunt, videntur etiam
hic intelligendus de iis, qui subito in amentiam
inciderunt, cum tamen antea Penitentiam
peterent, aut Baptismum.

Sed hoc argumentum nullius est momenti, cum sapissime nulla sit connexio inter mate-
riam Canonis præcedentis, & materiam Ca-
nonis immediate subsequentis. Quocirca sin-
guli Canones intelligendi sunt sicut sonant,
nisi aliquid obstat. Hic autem nihil obstat, quo
minus Canon 13, generaliter, sicut sonat, in-
telligatur, puta de iis omnibus amentibus,
quos in principio Conclusionis descripsimus.

Eadem veritatem non obsecrè indicat
Concilium Tolet. II. can. 11. dicens: Quicun-
que fidelis inevitabilis qualibet infirmitate coactus
Eucharistiam perceptam riecerit, in nulla Ecclesias-
tistica damnationi subiaceat. Similiter nec illos cuius-
quam punitionis censura redarguer, qui talia aut
tempore infirmita faciunt, aut in qualibet mentis
alienatione positi, qui quod fecerint, ignorare vi-
dentur.

An sit obli-
gatio ex ju-
dicia? Ex his sequitur Pastores obligari ex justitia
talibus dare Eucharistiam, idque per modum
Viatici; præsertim cum in vita Christiana
transfacta, sufficienter præfessit devorio, &
includatur voluntas saltem interpretativa recipi-
endi extrema Sacraenta, id est, Penitentiam,
Vaticum, & Extremam Unctionem, ad qua quilibet habet ius, si est capax, & nulla
obstat prohibitus. Et sane si Extrema Unctio
conceditur, quidni Eucharistia concedi debeat,
qua est magis necessaria?

60. Cæterum qua amentum, eadem, in modo
Qua ame- major est ratio energumenorum, quidquid olim
tum, es- fuerit in usu apud priscos quosdam Patres, sal-
dem, in- tem quoad illos, qui juxta veteris Ecclesie
ratio ener- morem erant ob gravia peccata ab Episcopis
gamenorum, traditi Satane in vexationem carnis; quam-
diu enim durabat talis vexatio, etiam erant ex-
communicati ab usu hujus Sacraenta: atta-
men retinebant obligationem ad usum, ubi
essent Ecclesie reconciliati.

Illa consuetudo indicatur ab Apostolo
1. Cor. 5. v. 3. & sequentibus: Ego quidem
absens corpore, præsens autem spiritu, iam indicavi
ut præsens, eum qui sic operatus est, in nomine Do-
mini nostri Iesu Christi, congregatis vobis, &
meo spiritu, cum virtute Domini nostri Iesu, tra-
dere huiusmodi Satana in interitum carnis; ut spi-
ritus salvis sit in die Domini nostri Iesu Christi.

Interim hæc consuetudine abolita, est ob
præcedentia sua peccata (quod non semper) à
Dæmoni forent obsecsi, si actu sunt in fœtus
gratia, nil obstat præcedens indigitas; eo
que sunt magis indigi, ac proinde, si abit pe-
riculum irreverentia, dicendum, eis similiter
dari posse Eucharistiam, non tantum in articulo
mortis, & in Paschate; verum etiam frequen-
tius, prout prudens Confessarius judicaverit
expedire ad expellendum, vel frænandum Dæ-
monem, ad patientiam & utilitatem obsecsi.

Enimvero nullo jure id prohibetur; immo ut isti
expresè conceditur cap. 14. Conc. Arauf. I. in Cor-
his verbis: Energumeni iam baptizati, si de pur-
gatione sua curant, & se solliciti domini Clericorum
tradant, moutisq; obtemperent, omnino mode com-
municant, Sacramenti ipsius virtute vel minen-
dit ab incursu Dæmonum, quo infestantur, vel pur-
gandi, quorum iam ostendunt vita purgatoria.

Colligitur etiam ex facto, quod refert Pro. 6. 10.
sper lib. 4. de Prædictionibus & promissioni D. Thom.
in Cor. 14. Et docet Cassianus Collat. 7. c. 30.
D. Thom. & alii Recentiores passim.

Consule præmix Ecclesiæ, qua est optimi
legum interpres; & dicet tibi, non tantum
energumenis; verum etiam mutis & surdis à que eti-
nati vitate, si non apparet indispiciunt, & ex
mutibus satis conset eos cibum illum spiritua-
lem distinguere à prophano (quod eos signis
edoceri posse, experientia ostendit) & accipere
in remedium salutis: dicet, inquam, huius
modi quoque adulis præberi posse Eucha-
ristiam in articulo mortis, & Paschate; in modo si
discretio sit maturior & perfectior, etiam se-
pius, v. g. in solemniis festiuitibus,
quemadmodum possunt confiteri & absolviri.

Si queris rationem, in promptu est; sunt
quippe capaces præcepit, tam divini, quam
Ecclesiastici. Aliud forer si simul essent à nat-
vitate cæci: tunc siquidem non videntur ca-
paces Eucharistia dignoscenda, adeoque nec
sumenda magis, quam perpetuo amentis.

Portò sì me queritur, quid ergo sit dicen-
dum de pueris doli capacibus, qui passim ad-
mittuntur ad Confessionem, defectu tamen ple-
næ maturitatis arcentur à Communione? Res-
cius:

CONCLUSIO VI.

Pueris, qui sunt doli capaces, in
articulo mortis non est Com-
munion deneganda.

V Oco pueros doli capaces, qui possunt
mortaliter peccare. Quamvis enim tunc
statim non obligentur præcepto Ecclesiastico
singulis annis communicare, ut multi probabi-
liter docent, & consuetudo Ecclesiæ approbat: non
equidem quid obstat, quod minus obligentur
præcepto.

praecepto divino semel communicandi in vita? Ergo in articulo mortis non est ipsis Communio deneganda, præviâ instructione si opus sit. Consequentia patet; quia si tunc non communient, nunquam in vita poterunt communicare.

Dices: requiritur major discretionis ad communicandum, quam ad confitendum; siquidem debet puer dignè communicans discernere hunc cibum ab aliis, & reverenter latenter in eo maiestatem, qua discretionis communiter non solent advenire ante annum octauum decimum, cùm tamen sepiissime anno septimo discernat inter bonum & malum, peccatum veniale & mortale, quod sufficit ut dignè confiteatur, & per consequens ut obligetur ad Confessionem.

Et verò propter hanc rationem, oppositam sententiam probabiliter docet Valsquez disputat. 214. cap. 4. n. 40. & sequentibus; vide licet prius obligari puerum præcepto divino Confessionis, quam obligari præcepto divino Communonis, & non prius obligari præcepto divino Communonis, quam Ecclesiasticos adeoque vel Communione illi esse dandam in Paschate, vel negandam in articulo mortis.

Valsquezium cum aliis, à se citatis, sequitur Diana parte 5. Tract. 14. resol. 50. dicens: Probabilis videtur, ex vi juris divini non obligari hominem ad Communione in articulo mortis, si non attingit etatem, in qua licitum est communicare juxta consuetudinem Ecclesie; quia Ecclesia declaravit tunc non habere discretionem sufficientem, ut ea, quæ par est, devotione, & reverentia Eucharistia suscipiat.

Addit in fine resolutionis: Sed Confessarii, me consulente & impellente, eo ipso quo puer sit capax Confessionis, ne deferant in articulo mortis illi sacram Eucharistiam porrigit, secundum opinionem Suarez disp. 70. feft. 1. in fine; quam utique opinionem amplexus fuerat, citatis multis aliis pro ea Auctoriibus, eadem parte Tract. 3. resol. 44. Ex quo apparet utramque sententiam esse probabilem, & tutam in praxi.

Elegimus autem illam, quæ est magis utilis salutis animarum. Unde ad fundamentum Valsquezii Respondeo; majorum discretionem requiri, ut passim aliquis admittatur ad sacram Communione, quam ut admittatur semel tantum in vita, quando videlicet, nisi jam communicet, amplius non poterit communicare. Patet in phreneticis & amentibus, de quibus Conclusiones præcedenti. Licet enim defectu actualis discretionis & devotionis non admittantur ad Communione in Paschate & aliis temporibus, eisdem in articulo mortis, maxime si nunquam antea communicaverint, quis audeat ipsis negare Communione?

Ergo similiter justè potuit Ecclesia differre,

imò prohibere Communione parvolorum, qui nondum plenam & perfectam habent discretionem hujus Sacramenti extra articulum mortis, quamvis in illo possit, & debeat ipsis Sacramentum ministrari; quia saltē aliquatenus scilicet discernere inter cibum sacrum & profanum; nam audiunt Missam imò tenentur audire, & reverenter adorant hostiam, quando elevatur, quæ cultum non exhibent aliis cibis. Quamvis ergo Ecclesia non voluerit tunc statim illos obligare; sed exigat majorē discretionem, ut cum majori reverentia & devozione Eucharistiam percipiant; attamen non potuit limitare præceptum divinum generaliter impositum omnibus illis, qui possunt Sacramentum voluntariè accipere.

Confiratur: quia similibus pueris datur

in illi articulo Extrema Unctio, quæ tamen non obligat; ergo multò magis dati debet Eucharistia, quæ videtur ipsis obligare, si non ex præcepto Ecclesiastico in Paschate, Ecclesia connivente (nam posset illos obligare si vellet) ut ex consilio Confessarii ad unum aut plures annos possint Communione differe, ut ita cum majori reverentia & præparatione accedant, saltem ex præcepto divino: imò etiam Ecclesiastico in articulo mortis; quia tunc amplius non est illa causa sufficiens diffrendi.

Petes; quid faciendum, si dubitetur de capacitate pueri? Respondet Lugo disput. 13. nro. 43. non esse obligationem dandi Eucharistiam tali pueru, stante illo dubio. Ratio ipsius est; quia talis puer non obligatur suscipere: non enim constat eum lege comprehendendi; adeoque possidet suam libertatem: *In pari autem delecto vel causa melior est conditio possidentis.* Reg. 65. de Reg. juris in 6. Sicuti qui dubitat, an excellerit animum 21. non tenetur adhuc lege jejunii, quamdiu perseverat illud dubium.

Accedit posseilio legis prohibentis pueris dari Eucharistiam: constat quippe talium puerum antè fuisse incapacem & comprehensum illâ lege, & nondum constat de ejus capacitate. Unde præsumitur incapax, quamdiu non probatur capax. Quæ ratio videtur probare, etiam esse illicitum illis dare Eucharistiam, saltem hujusmodi pueros non habere jus illam exigendi.

Nihilominus Card. supra nro. 44. ait se non videre fundamentum convincens ad negandam Eucharistiam in tali dubio. Prohibito enim dandi parvulus Eucharistiam fundatur ferè in consuetudine explicata in Rubricis Ritualis Romani Tit. de Sanctissimo Eucharistia Sacramento his verbis: *Ils etiam, qui propter etatis imbecillitatem nondum huius Sacramenti cognitio nem & gustum habent, administrari non debet.*

Et similibus verbis in iisdem Rubricis Tit. de Sacramento Extrema Unctoris prohibetur ministratio Extrema Unctoris: *Non ministretur*

prohibere
annuam
parvolo-
rum Com-
munionem.

tamen non
potuit limi-
tare præ-
ceptum divi-
num omni-
bus impo-
sitionis

præcep-
tum mortis
articulo.

65.
Quid fa-
cienda si
dubitetur
de capaci-
tate pueri?

Lugo pu-
tar non est
obligatio-
nem dandi
Eucharis-
tiam.

66.
neque et-
iam prohibi-
bitioem.

Rubr. R. 65.
etiam
probatur ex
emplo Ex-
treme Un-
ctionis,

etiam prælum iniuris &c. aut pueris rationis usum non habentibus. Jam autem quando dubium est de pueris, at sit jam doli capax, sic ut datur illi Sacramentum Penitentiae sub conditione, sic etiam datur Extrema Unctio, ut cum alii docet Diana pars 3. Tract. 4. resol. 169.

Diana.
qua datur sub condicione illi, de cuius vita dubitatur. Quidni datetur, cum juxta easdem R ubricas eodem Tit. danda sit illi, de quo dubitatur an sit vivus? Quid si dubitet (inquit) an vivat adhuc, *Vunctionem prosequatur, sub condicione prouinciendo formam dicens: Si vivis, per istam sanctam Vunctionem &c.* Ergo a fortiori videtur danda ejusmodi pueris; cum non minus sit incapax illius Sacramenti homo mortuus, quam parvulus doli incapax; nec minus prohibitum sit ungere mortuos, quam hujusmodi parvulos.

Similiter ergo, licet propter Ecclesiæ prohibitionem danda non sit Eucharistia pueris, quos constat non esse doli capaces, iis tamen de quibus dubitatur, poterit dari in articulo mortis: cui enim magis strictè interpretabitur eam prohibitionem humanam, quam similem diuinam circa Extremam Vunctionem, præstet cum Sacramentum Extremae Vunctionis sit minoris necessitatis, quam Eucharistia?

67.
Assignatur aliquod discimen inter illa duo Sacramenta.
Dicastillo.
Responder Dicastillo disp. 10. n. 120. istud Cur non est difficile inventire, ob magnum discrimen quod est inter utrumque Sacramentum, non solum propter maiorem reverentiam, quam debetur Christo presenti in Eucharistia; sed quia in Extrema Vunctione non est periculum dandi Sacramentum casu quo non sit capax; perinde atque in Baptismo, quando confertur sub conditione pueri: *Si non est baptizatus, aut, si adhuc sit vivus: nam si baptizatus est, aut mortuus, nullum confertur Sacramentum.* Non est autem minus incapax Sacramenti Vunctionis, qui non est doli capax, quam Sacramenti Baptismi qui est baptizatus, aut mortuus; ac proinde appositâ conditione ad Sacramentum Vunctionis: *Si puer est doli capax, tollitur periculum conferendi verum Sacramentum inutiliter & vanè.* In Eucharistia vero non ita contingit; nam cum Sacramentum supponatur prius absolutorum factum & existens, & tante dignitatis, utpote in quo est ipse Christus, nemo non videt multò majorem causam esse, rationemque reverentie, atque adeo cavendi, ne confertur vanè & inutiliter, & incapaci accipiendo illud.

pro quo à Dicastillo- ne citatur Lugo:
A qua doctrina, prosequitur Dicastillo, non abhorret ipse Lugo n. 47. in n. 62. dum hoc ipsum doceat, comparans absolutionem cum Communione, & admittit casum in quo absolutionis est conferenda, & non Communionis. Potest enim contingere, inquit, ut ex depravata vita hominis &c. prudentissime judicetur, nunc etiam carcere debito dolore & proposito; & tunc licet propter aliquale dubium adhiberi possit remedium necessarium absolutionis, sal-

tem sub conditione, si capax est &c. in illo tamen dubio, in modo præsumptione maxima indigntatis, reverentia erga Sacramentum Eucharistiae, quam summopere observat Ecclesia, videtur exigere, ne exponatur illi irreverentia, cum non sit medium necessarium ad salutem infirmi &c. Ubi ob maiorem reverentiam Eucharistiae concedit negandam Eucharistiam, quando non sit neganda absolutio, proper conditionem sub qua absolutio conferri potest. Hactenus Dicastillo; sed parum ad propositionem.

Vis autem scire Dicastillo, quantum abhorreat Lugo à tua doctrina? Tantum profectio, quantum abhorret parvulus bene dispositus ad suscipiendum effectum Sacramenti Eucharistiae ab adulto peccatore, quem prudentissime judicas indispositum. Non argumentatur Eminentissimus ab Extrema Vunctione ad Eucharistiam in quocumque subiecto, sed in parvulo, de quo dubitatur, an habeat sufficiens usum rationis. De hoc autem tu ipse sic discuris n. 121.

Si puer ille revera usum rationis habet, dari debet Eucharistia, & non debet privari; si vero non dolum sit capax doli, & illi detur Sacramentum, sum effectum habebit. Nam pueri baptizati si detur, gratiam confert. Jam ergo juxta generale principium, vel omnino verum, vel saltem probabile, quod quando ex dubiis periculis, damnis, aut inconvenientibus, alterum subeundum est, eligi debeat, quod est minus; argumentari licet: Minus est inconveniens, & minus est periculum, conferre illi pueri Eucharistiam, quam negare: ergo conferenda potius erit, quam neganda.

Antecedens probo: Si negetur illi, & revera sit capax, privatur tanto bono, & non sit, quod Christus fieri voluit: si vero detur, ex uno capite nulla irreverentia gravis sit Sacramentum, ex eo quod manducetur à pueri; ex alio vero capite non frustra datur & sine effectu; confert enim gratiam illi, & per eternitatem gloriam habebit illi gratia respondentem: ergo minus inconveniens (si tamen inconveniens) est illi conferre, quam negare.

Præterea constat etiam administrante Tridentino fest. 21. c. 4. fuisse in multis locis in Ecclesia Dei usum conferendi infantibus Eucharistiam, & habuisse Sanctissimos Patres, sacerdentes, sibi facti probabilem causam: quamvis autem nunc sive expressa lego, sive confutidine recepta non detur illis; hac tamen lex seu confutudo non credi debet habere locum in nostro casu articuli mortis; sed, sicut Extrema Unctio confertur, non obstante prohibitione, ita potest conferri Eucharistia ob speciem hanc, quam dixi, rationem. Hucusque Dicastillo, satis probabiliter, & per omnia consonans doctrinæ Lugonis.

Tantum

69. Tantum noto, quod ex iam dictis videatur
As in causa sequi, non solum posse ministrari Eucharistiam
proposito tali puer, sed etiam deberi; unusquisque enim
debet mi- habet jus ad extrema Sacra- nifi obstat,
patur Eu- chiestam, quae cum hic non obstat,
chistia: prohibet Ecclesia, que cum hic non obstat,
ut ostensum est, quidni competat tali puer jus
exigendi Eucharistiam, & per consequentem Mi- nifi obstat,
nistro incumbat obligatio ministrandi? Certè
non video quid efficaciter possit objici.

Nam quod supra dicebat Card. puerum,
scote tali dubio, non obligari ex vi praecetti
divini, quid refert? Etiam nullus obligatur ad
suscipiendum Extremam Unctionem; equidem
jus habet eam perendi, & Parochus obligatio-
nem ministrandi.

Igitur vel non potest Eucharistia ministrari
tali puer, vel si potest, debet ad eius petitio-
nem; confiter autem quilibet petere in illo ar-
ticulo Sacramenta maximè utilia, nisi positivè
renunt. Sed numquid potest ministrari? Nescio
quid obstat.

70. Dices; posse posse legi prohibentis, de qua
Responso et Lugone n. 42. Prohibi- nifi obstat
tio Ecclesie duplicitate potest fieri: primò ne
detur Eucharistia, nisi iis, qui sunt dolii capa- nifi obstat
ces; secundò ne detur Eucharistia iis, qui non
sunt dolii capaces. Juxta priorem deberet con- nifi obstat
stare positivè de capacitate, ut posset licet dari
Eucharistia: petetur enim capacitas, ut condi- nifi obstat
tio requisita; quare sicut non potest conferri
Ordo aut Beneficium, nisi constet positivè de
estate requisita ad Ordinem aut Beneficium; sic
nec posset dari Eucharistia, nisi constaret posi- nifi obstat
tive de capacitate, quae esset etiam conditio re-
quisita.

At verò si prohibitus fiat posteriori modo,
non videtur exigit positiva scientia de capacitate,
sed quod non constet de incapacitate; qui
enim præcipit ne detur incapaci, solum videtur
prohibere actum dandi incapaci, contra quod
non videtur facere, qui dat ei, quem nescit esse
incapacem: ideo enim non fit contra legem
prohibentem illegitimos ordinari, quando or-
dinatur qui in infantia fuit expositus, & de quo
dubitatur, an sit legitimus, juxta sententiam
multorum, quam approbatam fuisse à Summo
Pontifice, referit Henriquez de Irregul. cap. 8.
n. 10. in margine littera K.

Rationem autem reddit Coninck disp. 18.
de Sacramentis dub. 12. n. 105. quia defectus
non imputatur, nisi probetur. Quia nimurum
dum prohibetur ordinari illegitimus, solum
videtur prohiberi ordinari ille, quem constat
positivè esse talem, non eum, quem, facto ex-
amine debito, non constat. Porro Communionem
parvolorum non priori, sed posteriori modo
prohiberi, colligi potest ex verbis, quibus in
Rituali Romano proponitur. Huculque Lugo.

71. Sed contra; qui in infantia fuit expositus,
ideo potest ordinari, quia, ut bene dicit Re-
futer, non defectus non imputatur, nisi probetur,

saltem aliquando fuisse: non constat autem nisi præ-
talem expositum fuisse illegitimum. Unde si do infante:
certò sciretur aliquem esse illegitimum natum,
dubitaretur equidem de dispensatione, stante
dubio, secundum communem sententiam, non
posset talis ordinari.

Ergo similiter in præsenti, cum certò constet
talem parvolum aliquando fuisse incapacem Eu- nifi obstat
charistia ex præcepto Ecclesie, pro illo scilicet
tempore, quo erat planè incapax rationis, nisi
jam prudenter possit presumi capax, videtur
jucundum pro possessione legis, nisi aliquid
aliud obstat.

Quare quid imprestantiarum obstat? Resp. nifi obstat
benigna interpretatio mentis Ecclesie, qua
tali puer ministrat Extremam Unctionem,
Sacramentum absolute non necessarium, cum
tamen Eucharistia forte sit necessaria ex præ-
cepto divino; atque ut non esset, nihilominus
moraliter certò habitura effectum.

Unde non est par ratio de prohibitione hu- nifi obstat
mana dandi Eucharistiam incapaci usus ratio-
nis, & prohibitione divinæ accipiendi Eucha- nifi obstat
ristiam indignè, seu in peccato: nisi enim
quis, saltem probabilitet, sciat peccatum re-
missum, exponit Sacramentum manifestissimo
periculo carenti suo effectu. Proberet ergo se-
ipsum positivè, & sic de pane illo edat.

Ex hactenus dictis arbitrio satis pervium, nifi obstat
quid sit dicendum de adultis, qui habent de- nifi obstat
bilem usum rationis: nempe dandam illis esse
Communionem, saltem in articulo mortis, si
verè capaces sint: sèpè autem, vel minus
sèpè extra illum articulum, secundum majo- nifi obstat
rem vel minorem capacitatem, juxta prudens
judicium Confessarii, secundum illud Innoc. III. nifi obstat
in Concilio generali Lateranensi cap. 21. (& ^{Conc.} ^{Lateranensi},
refertur cap. Omnia utrumque sexu 12. de Pe-
nitentiis & remissionibus.) Nisi forte de propriis
Sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam
ad tempus ab huiusmodi perceptione (Eucharistie
in Paschate) duxerit abstinentiam. Ubi judicio
Confessarii permittitur dilatio Communionis
Paschalis, alioquin ab Ecclesia præcepta.

Atque hæc sufficiente de subiecto legis divi-
næ. Inquiero ulterius, quando obliget illa Lex?
Responso erit.

CONCLUSIO VII.

Præceptum divinum Communionis videtur per se & ratione sui
tantum semel in vita obligare,
ita ut ei satisfiat quandocumque co-
municetur.

I Ta docet Sylvestro verbo Eucharistia 3. qu. 1.
72. Armilla verbo Communioni n. 4. & alii. Est ^{Sylvestre} ^{73.}
verò contra Durandum, Gabrielem, & alios, ^{Armilla}
quos

Præceptum
Communi-
onis
secundum
aliquos per
se obligat
in moris
articulo,
Durandus,
Gabriel.
Suzana.
Nicenum.

quos refert & sequitur Suarez disp. 69. sect. 3.
qui putant in articulo mortis præcisæ obligari
hoc præceptum, sive anteâ quis communicave-
rit, sive non. Fundantur: quia jam indè ab
Apostolorum temporibus solet Ecclesia dili-
gentissimè cavere, ne morituri absque Viatico
decedant. Concilium Nicenum can. 13. alia 12.
& ponitur cap. De huc. 9. 26. q. 6. De his
vero qui recedunt à corpore, antiquæ legis regula
observabitur etiam nunc, ita ut si forte quis recedat
ex corpore, necessario vita sua Viatico non defrau-
detur.

Lugo.

Ubi, inquit Lugo disp. 16. n. 34. ratio redi-
ditur, quia Viaticum est necessarium, non vi-
detur autem sermo esse de necessitate ex præcep-
to Ecclesiastico; quia lex ipsæ Ecclesiastica
non bene redderet pro ratione necessitatem
provenientem ex eadem, vel simili lege Eccle-
siastica: ergo debet intelligi de necessitate
aliunde proveniente ex lege divina. Sed hoc
argumentum nullius pili est, ut statim videbi-
mus.

Addit Suarez cum aliis, non solùm in moris
articulo, verùm etiam aliquoties in vita obli-
gare jus divinum Communonis, ut ne dif-
feratur ultra tres vel quatuor annos. Quia ita
solent obligare alia Dei præcepta affirmativa in-

secundum
alios, etiam
sapius in
yilia.

Scotus.

74.
Conclusio
probatur.

Præcisæ ex
ipso institu-
tione Sa-
cramenti
non collig-
gatio vel
semel com-
munican-
di:

definitè lata, v. g. præceptum dilectionis Dei
super omnia, præceptum Pœnitentia, Reli-
gionis, præceptum sacrificandi Sacerdotibus
impositum. Immo de præcepto charitatis docet Scotus in 3. dist. 27. q. unicâ. n. 18. obli-
gare illud jure divino pro singulis diebus Do-
minicis: quod etiam de præcepto adorationis
Christi affirmat dist. 9. ejusdem lib. q. unicâ
n. 5.

Nihilominus probatur Conclusio no-
stra: quia neque ex natura Sacramenti, neque
ex Scriptura, neque ex aliqua definitione Ec-
clesie, aut traditione, neque ex ratione potest
colligi, quod sapius obliget, quâm semel hoc
præceptum: non sunt autem multiplicandæ
obligationes absque sufficienti fundamento.
Sed videamus singula.

Quod attinet ad naturam Sacramenti, nemo
ambigit institutum esse per modum cibi sive
nutrimenti: equidem non necessarii ad salutem,
eo quod per se primò non conferat primam
gratiam, sed gratia augmentum, & spiritualis
dulcedinis abundantiam; quæ etiam oratione,
jejunio, eleemosynâ, alisqæ pietatis ope-
ribus obinceti possunt. Igitur præcisæ ex ipsa
institutione, nisi accessaret expressa voluntas
instituientis, non sufficienter colligeretur ob-
ligatio vel semel communicandi, quâm mi-
nus sapius, aut determinatè in articulo mor-
tis?

Pono quod nutrimentum corporale aliâ viâ
pôsset haberi, quâm per cibum aut potum,
quidni licitum foret tali casu abstinere ab omni
cibo & potu? Et verò hoc Sacramentum non-

ne etiam institutum est per modum potû? Et
tamen sufficienter impletur præceptum divi-
num sumendo tantum cibum. Quare? Quia
tota virtus habetur in cibo. Si ergo tota virtus
Eucharistie, id est, augmentum gratis, re-
peritur in oratione, jejunio, & aliis plus ope-
ribus, qua necessitas cibi Eucharistici ex vi
sue institutionis? Sanè nulla, nisi ut illud aug-
mentum gratis recipiat ex opere operato.

Præterea interrogó: cur frequentissimè uit-
mur cibo corporis, & non ita frequenter Eu-
charistie, sive cibo animæ? Responde: quia
virtus cibi spiritualis potenter est, & diutu-
nior ad servandam vitam animæ, quâm virtus
cibi materialis ad conservandam vitam corpo-
ris. Optima responso!

Unde ergo colligis necessitatem cibi spirituali-
lis determinatè in articulo mortis, aut sapius
in vita? Nonne ad vitam corporis oportet
nunc comedere, si anteâ comedisti, & adhuc
cibi virtus perseverat? Minime, inquis. Cur
ergo debeo sumere Eucharistiam in articulo
mortis, si anteâ eam sumpsi, & adhuc perse-
verat ejus virtus? An existimas, quod minor
sit virtus Eucharistie, quâm aliorum Sacra-
mentorum? Et tamen sufficit illa semel sum-
pissime.

Respondebis fortassis, Eucharistiam non
conferre tantam gratiam, aut tam diuturnam,
quantam, & quâm diuturnam conferunt alia
Sacramenta; idque quia Eucharistia instituta
est, ut sapius possit accipi. Esto; numquid
etiam Pœnitentia de eisdem peccatis sapius ac-
cipi potest? Quis ideo docet in articulo mortis
esse obligationem iterata Confessionis coru-
dem peccatorum? Frustra ergo recurrunt ad na-
turam Sacramenti, ex qua nihil aliud habetur,
quâm quod sapius sumi possit, & sumptio ui-
lis sit.

Neque etiam ex Scriptura habetur illa obli-
gatio; siquidem illa verba: *Nisi manducaveris
sec.* Et illa: *Hoc facite, & si quæ alia sunt
que indicant præceptum divinum, nullam
temporis determinationem continent, & ab-
undè verificantur in unica Communione, ut
pater considerani.*

Dices; illud præceptum divinum indeter-
minatum, per Ecclesiam est determinatum ad
singulos annos, ad tempus Paschalis & mortis
articulum, eodem modo quo præceptum di-
vinum Confessionis obliga singulis annis ex
determinatione Ecclesie.

Responde: quidquid sit de præcepto an-
novo Confessionis, divinum sit, an verò sol-
lum Ecclesiasticum, interim disparitas est, quod
ex Tridentino less. 14. cap. 5. constet omnia
peccata mortalia post Baptismum committi
semel in vita esse confitenda. Jun autem per
præceptum Ecclesie efficitur, ut solùm semel
in vita, sed hoc tempore illud præceptum im-
pletatur: neque enim est illa obligatio, etiam

ex precepto Ecclesiastico, iterò confitendi peccata lemel directe remissa. Porro impreseentiarum Eucharistia sapis acciperetur ex precepto divino, cum tamen illud preceptum non sufficienter colligatur neque ex natura Sacramenti, neque ex Scriptura.

Neque ex definitione, vel traditione Ecclesiae, quod sic proba: licet varia exteat Consiliorum antiquissima de cunctis mortuis Vaticano: hinc tamen duo solida possunt concludi: Uatum, esse saltem Ecclesiasticum preceptum de Communione in articulo mortis. Alterum, esse aliquod divinum Communionis preceptum obligans indefinitae ex se: quippe Ecclesia non solet precipere suscepitionem Sacramentorum, nisi iam illa suscepit ex iure divino precepta indefinita; & hinc nullum extat preceptum Confirmationis, Extreme Unctionis, Ordinis aut Matrimonii; quia videlicet de his Sacramentis accipendiis, quamvis aliqua sint valde utilia, non extat preceptum divinum. Contra vero Ecclesia praecepit Penitentiam, Communionem, Baptismum, eod quod illis extet jus divinum saltem indefinitum latum. Hoc ergo ad summum colligit ex statuto Ecclesiae.

Igitur ad argumentum Lugonis supra n. 73. Respondeo cum Dicastillone disp. 10. n. 22. receptissimum est, quod Concilia & Pontifices se referant ad leges predecessorum, & juxta illos statuta decernant. Quid quæso magis

tritum in Bullis Pontificis, quibus confirmatur, aut innovatur aliqua predecessoris constitutio, quam illa quasi solemnia verba: *Nos eiusdem predecessoris nostri N. vestigis insistentes, & in constitutionem conformantes, &c.* 2.

In particulari autem, Concil. Trident. sess. 14. cap. 7. agens de reservatione casuum. Magno-
tere, inquit, ad Christiani populi disciplinam per-
tinere, sanctissimis Patribus nostris vissum est, ut
atrociora quadam & graviora crimina non a quis-
cibus sed a Germanie duxibus & Saracenicis ab-

opus, & ea a summis duntaxat Sacerdotibus absolvantur. Ex quo iudicio sanctissimorum Patrum concludit: Vnde merito Pontificis Maximi pro sua potestate sibi in Ecclesia universa tradita, causas aliquas criminum graviorum suo populum peculiaris iudicio reservare. Et infra ex quo, quod in eadem Ecclesia Dei custoditam semper fuit, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, inter: Atque ideo omnes Sacerdotes quolibet penitentes a quibuslibet peccatis & censuris absolve possunt.

Similiter cap. 5. ejusdem sessionis agens de
recepio Confessionis, cum meminisset legis
Conc. Later. sub Innoc. III. ubi annua Con-
fessio statuit, approbat morem confitendi
tempore quadraginta dicens: *Quem morem
hac sancta Synodus maximè probat, & amplectitur
anquam primum & merito reuinendum.*

ipsa materia Sacramenti Eucharistia sic loqui-
tur: Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad in-
firmos, & hunc usum diligenter in Ecclesiis conserva-
ri, præterquam quod cum summa equitate & ratio-
ne coniunctum est, tum multis in Concilii præcepum
inveniatur, & vetustissimo Catholica Ecclesia more est
observatum. Quare sancta hac Synodus reiendum
omnino salutarem hunc, & necessarium morem sta-
tuit.

Et quæ putas sunt ita Concilia, in quibus
invenitur hoc præceptum? Cerrum unum ex illis
est Concilium Nicænum suprà allegatum; cuius
memoria Trident. in principio illius capitis, in-
quiens: *Consuetudo aſſervandi in ſacramo ſanctam
Euchariftam adeo antiqua eſt, ut eam faculum etiam
Nicæni Concilii agnoverit.* Num & illa conſuetu-
do juſtum diuinum? Quis autem affirmare? Ergo nec
conſuetudo deferendi Euchariftam ad infi-
mos, quam tamen Concilium vocat *neceſſarium
morem*, utique ex præcepto Ecclesiastico a tem-
pore Concilii Nicæni, quod Tridentinum hic
approbat & confirmat.

Et vero quis unquam docuit consuetudinem posse inducere, vel abrogare jus divinum? Certe jus divinum immutable est, nisi ab eo, qui sanxit. Ergo jus divinum determinate non obligare finitum est in Peccatis.

obligat singulis annis in Pachate, vel in articulo mortis, cum subficit dispositioni Ecclesie. Capiens vel ministris sacerdotibus illis vel aliis temporibus Eucharistiam præcipere, prout aliquando prædicatum fuit, de quo suo loco.

Ad quid ergo adducitur definitio, vel traditio Ecclesie? Enimvero nil probat prater utilitatem Sacramentorum, & obligationem legis Ecclesiasticae. Adde, si placet, præceptum divinum semel communicandi in vita, sive in articulo mortis. *Si non illud.*

Profecto vel sola utilitas causa est sufficiens, ut Ecclesia tamquam pia mater omnibus, etiam excommunicatis, non jejuniis &c. in articulo mortis concedat Communione; quamquam & in aliquibus casibus soleat eam negare; v. g. si non possit haberi Sacramentum, nisi Sacerdos celebret sine facris vestibus, aut non jejonus secundum multorum sententiam. Praeterea si solum adsit laicus, qui illam possit ministrare, ut aliqui putant.

Quidni etiam iuste posset prohibere Viaticum in peccatum delicti, quamvis rarissime hoc faciat? Olim siquidem in Hispaniis mortis erat non communicare damnatos ad mortem: quem morem sustulit Pius V. Motu proprio A. 1569. Philippus erat secundus coemeterio anno legem polui de cadeth re, praetiens insuper, ne afficerentur supplicio, nisi munio.

E quidem illud tempus per se non est necessarium; sed etiam una hora ante posset reus communicare. Vide Dianam parte 3. tract. 6. resol. 59. ubi putat cum Sancio in tract. 4. disq. 40. n. 4. quod, canimus pridie ante mor- 810
Diana.
Sancio.

Resistet duci
ipso mortis
die, immo
minus
pium est
negare;

tem esse sumpta Eucharistia à damnato, si tamen devotionis causā ipso die mortis vellit iterum communicare, minus piū est Communione impedire; immo pii Judices ad suſcipiendum debent hortari, ut puntiſti tolerabilis mortem patientur, & dæmonis tentationes illa horā maximè turbantes, facilis ſuſperent: nec ex hoc reverentia Sacramenti minuitur; cūm Christus illud inſtituerit ad noſtrā ūtilitatem, & non coherent irreverenter ſuſcipi, & ob noſtrā ūtilitatem ſum, ſi aliaſ communicans debitan diſpoſitionem habeat: unde vellem hæc à Principiis & Juſdibus prenotari. Ita Sancius.

ſaltē dā-
dum tem-
pus paſ-
paſtationis ad
dignē ſemel
communi-
candum.

Saltem obligantur reo concedere tempus ſufficiens, ut poſſit ſe preeparare ad ſemel dignē ſemel communicandum, eſi etiam timerentiſtū interea liberandum à ſupplicio. Immo tenerentur diſſerre ſupplicium ad aliquot dies, ſi ſperarent communicatum intrā illud tempus, & nullum aliud inconveniens timerent, cūm Eucharistia pro illo agone ſit neceſſaria, ſaltē ex preecepto Ecclesiastico, cuius adiimplitionem debent curare, quantum comodiſtē fieri poſtē.

82. Non poſtē
affignari
certus ter-
minus ob-
ligationis
divina pree-
cise per ra-
tionem.

Ex dictis patet, per rationem preecise non poſſe affignari certum terminum obligationis divinae communicatingandi. Unde nec Adversarii affignant, led innixi variis & incertis conjecturis, unius afferit preeceptum divinum per ſe obligare ne ultra duos annos diſſeratur Communio, alius ne ultra tres annos &c, quod frivolum eſt, & conſcientias hominum reddit incertas. Accedit quod nec alia preecepta affirmativa divina de ſe obligent ad certum tempus, niſi ex ſpeciali natura alicuius preecepti aliud conſerit.

Responde-
tor ad ex-
empla con-
tra Conclu-
ſionem al-
lata:

Ut igitur respondeamus ad exempla ſuperiū objecta: eſtō teneantur Sacerdotes ad celebrandum aliquoties in vita, de quo inſtrā proprio loco, hoc non ſit preecise ex eo, quod teneantur preecepto divino affirmativo; ſed quia in tali materia ſunt quippe inſtituti ministri illius Sa-ſtificii, quod juge ac frequenti in Ecclesia ſua eſſe voluit Deus in propitiationem pro peccatis totius mundi, qui tories in ſe Dei iam pro- vocat.

Exod. 20. 8.
Cap. 62. 64.
de Con-
ſec. diſt. 1.
Cap. 12. de
Penit. &
remifſ.

Exterum ad actum Charitatis, Peneſitiae, Religioſis multis placet, & verofimile eſt, ne minem ſepiuſ obligari in vita, preecise quantum eſt ex vi juris divini naturalis: quamquam jure divino poſitivo, Religioſis exercitium olim eſſet determinatum ad diem Sabbathi, Exodi 20. v. 8. Memento ut diem Sabbathi ſanctifices. Et jure poſitivo Ecclesiastico nunc ſit determinatum ad diem Dominicum cap. 62. & 64. de Conſec. diſt. 1. de quo preecepto inſeriuſ, ubi de auditioſe Miffe. Conſtat etiam ex cap. 12. de Penit. & remifſ. Eccleſiam preecepſe omnibus fideliſibus utriuſque ſexu, poſtquam ad annos diſcretionis pervenient, annuam pec-

catorum Confessionem, de qua in materia de Peneſitiae.

Quid ergo ad Scotum? Patet ex textu. Hæc ſunt ejus verba 4. diſt. 27. q. unica n. 18. Quan- & exp. 83.
tum ad ſecondum articulum dico, quod illud preceptum affirmatiuum Deut. 6. & Matth. 22. Diliges Do- tur mea
min. 11. minum Deum tuum &c, non tantum obligar ſemper per ad oppofitum fugiendum, ne ſeſtis inſtituſtū eliciat, ſed obligat pro aliquando ad alium eliciat &c. Quando autem fit hec, forte determinavit hoc illud preceptum diuina; Sanctifica Sabbathum, Et, Maneat uniusque apud ſe, deſt, recolligendo ſe, & aſcendendo ad Deum ſuum. Et Eccleſia ſpecificavit quantum ad Miffam audiendam in die Dominico de Conſecratione diſt. 1. cap. Miffas.

Similiter loquitur de preecepto adorationis loco ſoprā allegato: Hoc, inquit, preeceptum affirmatiuum non poſtē perpetuo impediri ab executione actus, quas nunquam ocurrat opportunity exequendi actum huius preecepti &c. Et ideo ſimpliſter ad alium huius preecepti affirmatiuum aliquando eliciendam, tenetur quilibet adulterus. Et pro tempore legis Moabita videtur determinatio ſuſſe ſacta ad alium huius preecepti per illud tertium preeceptum: Sabbathum sanctifica &c. Pro tempore vero legis Eu- gelica cultus ille exhibendus Deo in ſanctificatione Sabbathi, determinatur (utique ab Eccleſia) exhibendus die Dominico.

Nota ly Forte, & ly Videlit: ergo non loquitur Scotus affirmativē, ſed dubitatiuſe, & magis significat congruitatem, quam neceſſitatem. Et dato quod affererit neceſſitatem; equidem non juris naturalis preecise ſe, ſed ju-ris poſitivi divini, vel Ecclesiastici; quale jux Ecclesiasticum nos etiam agnoscimus circa ſumptionē Eucharistie, ut ex inſtrā dicendis patet.

Porrō quod aliqui dicunt, ideo per ſe lo- quendo plures in vita obligare preeceptum charitatis divinae; quia nimia dilatio amoris eſt contemptus divinae bonitatis ſuper omnia amabilis, ſi id afferere eſt probare, negare eſt refutare. An aliquis eorum auderet determinare dilationem, que preecise eſt contemptus?

Si dixeris: dilatio ad unum annum; quarto, cur non etiam dilatio ad medium annum? Cur non dilatio ad unum mensem? Cur non ad duos annos, tres annos &c. Ecce quo- modo omnia incerta, ut non ſit verofimile Deum voluisse conſcientias hominum hujusmodi in certis obligationibus irretire.

Atq; verum eſt, quod hi Autores docent, jam illa obligatione plures eliciendi actum dilectionis, non oritur preecise ex jure naturali af- firmativo diligendi ſuper omnia Deum; ſed ex preecepto negativo Deum ſive bonitatem Dei non contemnendi, quod conſtat ſemper & pro ſemper obligare.

Nec dubito quin ex eodem preecepto Eucha- ristia ſe pius obligat in vita; ſi nimia ejus dilatio centeri debeat contemptus divini amoris, quem

quem specialiter Salvator noster in hoc Sacra-
mento efficit, memoriam faciens mirabilium
suum. Sed haec obligatio est per accidens, de
qua hic non agimus; prout etiam illa, qua ori-
tur ex aliis praceptis, tam naturalibus, quam
positivis; quando frequentior sumptio Eucha-
ristie est necessaria ad vincendam tentatio-
nem.

Iterum ergo dico: Præceptum divinum
Communionis videtur per se, & ratione sui,
tantum semel in vita obligare. Sed numquid
ad sumptionem utriusque speciei? Hac est ve-
ritas Catholica:

CONCLUSIO VIII.

Divinum præceptum Commu-
nionis non obligat laicos, &
Clericos extra Sacrificium ad
sumptionem utriusque speciei.

Contra hunc errorum docuit Praga in Bo-
hemia quidam Petrus Dresdenis circa an-
num 1412, ut resert Aeneas Sylvius in Histor.
Bohemorum cap. 35. quem, studio opponendi
se Ecclesie Romane, secutus est Calvinus,
aliquæ Hæretici nostri temporis, caulfantes Ec-
clesiam iustè prohibere laicos usum calicis.
Sed quâd justa sit hec prohibitiō, plusquam
meridianum est his, qui viam Dei in veritate
doceat, & non moluntur latendi locum in
Scripturarum obscuritate garriendo. Profectò
inulta esse non potest, si usus calicis non est
necessarius.

Itaq. sancta Synodus Tridentina à Spiritu San-
cto, qui spiritus est sapientia & intellectus, spiritus
confitit & pietatis, edicta, atque ipsius Ecclesie iu-
dicium & consuetudinem fecuta, declarat ac docet
nullo divino præcepto Laicos, & Clericos non confi-
cientes, obligari ad Eucharistie Sacramentum sub
utriusque specie sumendum; neque illo modo, salva
fide, dubitari posse quin illis alterius speciei Commu-
nionis ad salutem sufficiat. Hactenus Concilium Tri-
dentinum sess. 21. cap. 1.

Queris autem, quod sit illud judicium Ec-
clesie, & quæ illa consuetudo, quam hic se-
quitur sancti Synodus Tridentina? Respon-
deo, esse judicium Concilii Constantiensis, &
consuetudinem illius temporis. Exscribo verba
Concilii ad longum, ad majorem rei diluc-
dationem.

Cum in nonnullis mundi partibus quidam tem-
erari afferere presumant, populum Christianum debere
Sacramentum Eucharistie sub utriusque panis & vini
specie suscipere, & non solum sub specie pani, sed
etiam sub specie vini populum laicum pasim com-
municent, etiam post canam, vel al. non ieiuni,
& communicandum esse pertinaciter afferant, con-
tra laudabilem Ecclesie consuetudinem rationabiliter

approbatam, quam tamquam sacrilegiam damnabi-
liter reprobare conantur: hinc est quod hoc præsens
Concilium sacrum generale Constantiense in Spiritu
Sancto legitime congregatum adversus hanc errorem
saluti Fidelium provideri satagens, naturâ plurium
Doctorum tam divini, quam humani iuris delibera-
tione probabilitate declarat, decernit, & diffinit, quod
lucet Christus post canam instituerit & suis discipulis
administraverit sub utriusque specie panis & vini hoc
venerabile Sacramentum, tamen hoc non obstante
sacrorum Canonum auctoritas laudabilis & appro-
bata consuetudo Ecclesia servavit, & servat, quod
huiusmodi Sacramentum non debet confici post ce-
nam, neque à fideibus recipi non ieiuni, nisi in casu
infirmitatis, aut alterius necessitatis à iure, vel
Ecclesia concelebro, vel admisso.

Et similiter quod lucet in primitiva Ecclesia, ha-
bimmo Sacramentum recipere à fidelibus sub
utriusque specie: tamen hec consuetudo ad evitandam
aliqua pericula & scandala, est rationabiliter intro-
ducta, quod à conscientibus sub utriusque specie, &
à Laicis tantummodo sub specie panis suscipiatur,
cum firmissime credendum sit & nullatenus dubitan-
dum, integrum Christi Corpus, & Sanguinem tam
sub specie pani, quam sub specie vini veraciter con-
tinere. Vnde cum huiusmodi consuetudo ab Ecclesia
& Sanctis Patribus rationabiliter introducta, &
diutissime observata sit, habenda est præ lege, quam
non licet reprobare, aut sine Ecclesia auctoritate pro-
libito mutare. Quapropter dicere, quod hanc con-
suetudinem & legem observare sit sacrilegum aut
illictum, censeri debet errorem, & pertinaciter
afferentes oppositum præmissorum, tamquam Hæ-
retici arcendi sunt, & graviter puniendi per Diocesa-
nos locorum, seu Officiales eorum aut Inquisitores
hereticæ pravitatis &c. Hactenus Concilium
Constantiense sess. 13.

Consonat Synodus Tridentina supra cap. 2. 87.
ubi cum declarasset, in Ecclesia perpetuo huius
potestatem, ut in Sacramentorum administratione,
salvâ illorum substantiâ, ea statueret vel
mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipso-
rum Sacramentorum venerationi, pro returno,
temporum, & locorum varietate magis expe-
dire judicaret, continuo atterit: Quare agno-
scens S. Mater Ecclesia hanc suam in administra-
tione Sacramentorum auctoritatem, litteris ab initio
Christianæ religionis non infrequens utriusque specie
usus fuisse, tamen progresu temporis, latissime iam
mutata illâ consuetudine, gravibus & iustis causis
adducta, hanc consuetudinem sub altera specie com-
municandi approbat, & pro lege habendam de-
cavit: quam reprobare, aut sine ipsis Ecclesia auto-
ritate pro libito mutare non licet.

Atque ut omnia suis numeris essent comple-
tissima, hunc secundum statuit Canonem: Si
quis dixerit sanctam Ecclesiam Catholicam non iustis
causis & rationabilibus adductam fuisse, ut Laicos, atq.
etiam Clericos non conscientes sub panis tantummodo
specie communicaret; aut in eo errasse, anathema sit.
Quid amplius debuit facere, & non fecit?

88.
cuius con-
fueritiois
sunt iusta
& rationa-
biles cau-
se:

Forte expectas iustas & rationabiles causas? Non dubito has fuisse: prima, ut esset conformatas in tota Ecclesia; secunda, ut contra Hereticos ostenderet totum Christum sub singulis speciebus contineri; tertia, & potissima, ut consuleret reverentiae Sacramenti, quod fidelibus ita multiplicari, & refrigerante devotione, senibus, pueris, infirmis, & multis valde agrestibus sine effusionis periculo administrari nequit, nec commodè transportari, aut diu conservari sub speciebus vini.

Dic ergo cum Ecclesia Catholica, quam, utpote columnam & firmamentum veritatis non est verisimile errare in necessariis ad salutem, dic, inquam, nullo divino precepto laicos & Clericos non confidentes obligari ad Eucharistie Sacramentum sub utraque specie sumendum. Quam proferat veritatem ante Concilium Constantiense tradiderant Alexander Aenfis, Albertus Magnus, D. Thomas, D. Bonaventura, & alii, haereticis nondum exortis, & deinceps omnes Theologi.

89.
& ex aliis
capitibus
nulla often-
datur obli-
gatio com-
municandi
sub utraque
specie.

Probat autem contra Haereticos, quia neque ex natura hujus Sacramenti, neque ex Scriptura, neque ex facto Christi instituentis in ultima Cena, neque ex Traditione Ecclesiastica potest hoc preceptum divinum colligi: ergo non datur. Consequentia tenet.

Antecedens probatur pro prima parte; quia fatendum est cum Concilio Tridentino supra cap. 3. Etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumq; Sacramentum sumi; ac propterea quod ad fructum attinet, nullà gratiâ necessariâ ad salutem eos defraudari, qui unam speciem solam accipiunt. Esto utraque species conferret maiorem gratiam. Vide dicta Sec. præced. Concl. 6.

Et quamvis utraque species perfectius extensivè, id est, expressius significet Corpus & Sanguinem Christi, quam altera seorsim; unde constat Christum obligasse fideles, ut Sacramentum sub hac expressiori significatione propositum sumerent?

Dices, ex Scriptura Joan. 6. v. 54. Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis eius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

Respondent aliqui, ex illis verbis in omni proprietate intellectis nihil aliud colligi, quam teneri homines ad manducandum Christi Corpus, & bibendum ejus Sanguinem, quod totum sit sumptuorū unius speciei; quia sub illa sumitur Corpus cum Sanguine.

Si dixeris: sumi quidem cibum & potum sub singulis speciebus; sed non manducari cibum, & bibi potum, ut Scriptura requirit.

Contra interrogant, quid est manducare, & quid bibere? Vel enim est sumere id, quod verè est cibus & potus; vel sumere cibum sub externa & visibili specie cibi, & potum sub externa specie potus. Si primum, jam in singulis speciebus manducatur & bibitur; quia in singu-

lis sumitur id, quod verè est cibus & potus. Si secundum, rursum petunt, ubi hoc seruum habetur: Nisi manducaveritis sub modo cibi, & biberitis sub modo potius?

Hoc Scriptura non habet, sed potius, si fatus in modo loquendi seu litterali sono syllabarum, indicate videtur, & præcipere, ut manducaremus sub specie carnis, & biberemus sub specie Sanguinis. Itaque hoc præceptum versatur circa rem, quae sumitur, non circa modum, quo sumitur.

Quid miramur? Nonne Apostolus 1. Cor. 3. v. 2. dicit: Lac vobis potum dedi. Et eadem 1. Cor. 10. Epistolâ cap. 9. v. 7. Quis pascit gregem, & de eum, laeti gregis non manducat. Ecce lac bibitur, & manducatur. Sed & fel: Psal. 68. v. 22. Et psal. 61. v. 34. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mihi. Matth. 16.

Altera expositio illius loci est, ly Et, non copulatè, sed disjunctivè sumi: Nisi manducaveritis, vel biberitis. Qui modus loquendi est, & frequens in Scriptura, præsertim hebraico idiomatica scripta, cuius idiomatici phrasim sapientiatur Joannes in suo Evangelio, ut passim Expositores notant.

Ita Psal. 43. v. 19. Et non recessit retro cor nostrum, & declinasti semitas nostras à via tua: subintelligit repetita negatio, & non declinasti, quae repetita negatio habet vim disjunctive.

Et ita sensus Scripturæ, de qua disputamus, etiam secundum rigorem dialecticum erit: Nisi, id est, si nec manducaveritis, nec biberitis &c.

Similiter Psal. 1. v. 5. hebraicè est: Non re. psal. 1. v. 5. peccatores in concilio inforum. Et peccatores, id est, neque peccatores. Act. 3. v. 6. Argentum & aurum non est nullus, id est, nec argentum nec aurum, sive, argenteum aurum. Sicut etiam dicitur Exodi 21. v. 31. Exod. 21. Filium quoque & filiam si cornu percussit (bos cornutus) simili sententia subiacebit. Et tamen non requirebatur percussio utriusque.

Tertia interpretatio hujus Scripturæ est, ibi quidem præcipi sumptuonem utriusque speciei, ut non attamen non singulis in particulari, verum Ecclesias pro aliquibus dumtaxat membris, scilicet Sacerdotibus.

Contra; dicitur: Non habebitis vitam in vobis. Respondent: ut Laici habeant vitam, debent Sacerdotes utramque speciem consecrare, & sumere.

Probant autem aliqui hanc interpretationem ex illo Gen. 1. v. 28. Crescite & multiplicamini, prædicti ubi datur præceptum generationis, quod tamen non omnes in particulari concernit, ut patet.

Contra arguit Dicastillo disp. 10. n. 189. quod etiam brutis animalibus dicitur in eodem capitulo v. 22. Crescite & multiplicamini, & tamen non nullum præceptum, sed benedictio tantum.

Respondeo: verba debere expendi secundum materiam subjectam; animalia bruta non erant.

erant capacia præcipi; homines erant capaces & ergo bene stat, quod hominibus per illa verba deur præceptum strictè dictum, licet non aliis animalibus.

Præterea nu. 188. idem Auctor oppugnat hanc teriam interpretationem; quia eodem modo posset quis dicere nec præceptum sumendi falso unam speciem esse quoad omnes; sed solum quoad Sacerdotes.

Respondeo Negando Consequentiam: quippe ex aliis suprà allegatis satis constat omnibus necessariam esse unam speciem, per quam accipiunt augmentum vita spiritualis, id est, gratia sanctificantis, quam nec ipse Christus nobis immediate promeruit, id est, ita promeruit, ut nobis daretur absque proprio nostro actu, vel susceptione alicuius Sacramenti, quæcumq; minus sic promoteri possint Sacerdotes?

93. De cetero, utrumque illa Scriptura juxta variis SS. Patrum (ut bene notavit Tridentinum suprà cap. 1.) & Doctorum interpretationes intelligatur, qui dixit: *Nisi manducaveris &c.* dicit quoque eodem capite v. 52. *Si quis manducaverit ex hoc pane, vives in eternum.* Et qui dixit ibidem v. 55. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam eternam,* dixit etiam v. 52. *Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.* Denique qui dixit v. 57. *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet & ego in illo,* dixit nihilominus v. 59. *Qui manducat hunc panem, vives in eternum.* Quare putabimus Christum sic locutum fuisse, nisi ut significaret utriusque speciei sumptionem non esse necessariam? Atque hoc satis de prima Scriptura.

94. Secundò objiciunt Adversarii verba Christi Matth. 26. v. 27. *Bibite ex hoc omnes.* Resp. per ly Omnes, non intelligi cunctos homines futuros; sed solos Apostolos, qui tunc cum Christo coenabant. Sicut si Pater-familias in mensa sua porrigenis calicem vini diceret: *Bibite ex eo omnes,* quis crederet omnibus extra mensam id præcipi?

Ideoque Sirus vertit: *Bibite ex hoc vos omnes;* ut sensus verborum Christi sit: non sumat unus totum; sed accipite, & dividite inter vos, sic ut omnes aliquid ex eodem isto calice bibatis. Hinc illa verba Christi apud S. Lucam cap. 22. v. 17. *Accipite (calicem) & dividite inter vos.* Atque hoc impletum fuisse testatur Euang. Marc. cap. 14. v. 23. his verbis: *Et biberunt ex eo omnes.*

Ex quo patet, quare non addiderit Christus illa verba ad distributionem panis, quia videbatur ipse & fregit, & singulis dedit partem. Cenantibus autem eis accepit Iesus panem, & benedixit, ac fregit, deditq; Discipulis suis &c. Matth. 26. v. 26. Similiter loquuntur Marcus & Lucas.

Non est tamen silentum, Ecclesiam in Ca-

nore Missæ similiis verba referre Christum dixisse de pane consecrato: *Accipite, inquit, & manducate ex hoc omnes.* Illaque reperiuntur apud D. Ambrosium lib. 4 de Sacramentis c. 5.

Sed contra: *Quod autem vobis dico, omnibus dico, Mar. 13. v. ultimo. Quis dubitas? Num ideo omnibus fidelibus dixit quod dicebat Apostolis, Matth. 26. v. 31. Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte?* An ergo Beata Virgo scandalum passa? Nequaquam. Quid ergo omnibus dixit Mar. 13. ? Textus clarus est. Hoc unicum quod continuo subjungitur; Vigilate.

Nec mirari debes, si Pachalius lib. de Corpore & Sanguine Domini c. 15. post medium, illa verba Christi: *Bibite ex hoc omnes,* explicaverit hoc modo, *Tam manifsti, quam reliqui credentes: nam etiam videtur existimasse, esse iuris divini communicare sub utraque specie,* quod certebat usitatum tunc. Idem videtur sensisse Algerus; quamquam nonnulli illos explicent. Vide Vasquez disp. 216. cap. 6.

Profectò si aliquibus dicta sunt præter Apostolos, non aliis, nisi Sacerdotibus, eorum in Sacerdotio successoribus. Prout etiam illis solis in Apostolos dictum videtur: *Hoc facite in meam commemorationem,* Luc. 22. v. 19. ut explicat Trident. less. 22. cap. 1. dicens de Christo: *Corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Dei Patris obtulit, ac sub eorumdem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamento Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit;* & eisdem, eorumq; in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem;* ut semper Catholicæ Ecclesia intellexit.

Sensus igitur istorum verborum non est: Distribuite omnibus præsentibus utramque speciem, prout me videtis jam facere; sed, offerte utramque speciem, sicut me nunc videtis facere, & vos ipsi sumite, ut jam sumitis.

Atque ut illa verba dicta suffissent omnibus fidelibus, non solum indirectè, ut aliqui explicant, sed etiam directè, equidem cum proportione accommoda, quâ semper ab Ecclesia sunt intellecta; nempe quoad sumptionem veri Sacramenti, non autem quoad omnes modos & ritus accidentales. Præterquam quod solum dicta legantur a Christo post Consecrationem panis. Nam post Consecrationem calicis, teste Apostolo 1. Cor. 11. v. 25. dixit: *Hoc facite, quotiescumque bibitis, in meam commemorationem.*

Ex quo dicto secundum aliquos (ut vidi mus Concl. 2.) non potest intelligi mandatum generale, usurpandi utramque speciem; imo nec unam speciem; sed tantum, ut dum usurpamus calicem, in memoriam Christi usurpemus. Non quod illa memoria sit strictè præcepta, ut dixi loco citato; sed quia sumptione calicis in memoriam Christi instituta est.

98.

Oppugnatur ut quod populus veteris Testamenti candem efcam spiritualem manducaverit, & eundem potum spiritualem biberit, dicente Apostolo 1. Cor. 10. v. 3. & 4. Et omnes eandem efcam spiritualem manducaverunt, & omnes eundem potum spiritualem biberunt. Quæ figura non censemur impleta, nisi etiam bibant Christiani.

allegantibus varia
figuras ve
teris Testa
menti,
Exodi 12.

Item 24.

ad quas re
spondetur
primo.

Secundò.

Leviti 3.

Item 25.

Tertio.

Item 26.

Item 27.

Item 28.

Item 29.

Item 30.

Item 31.

Item 32.

Item 33.

Item 34.

Item 35.

Item 36.

Item 37.

Item 38.

Item 39.

Item 40.

Item 41.

Item 42.

Item 43.

Item 44.

Item 45.

Item 46.

Item 47.

Item 48.

Item 49.

Item 50.

Item 51.

Item 52.

Item 53.

Item 54.

Item 55.

Item 56.

Item 57.

Item 58.

Item 59.

Item 60.

Item 61.

Item 62.

Item 63.

Item 64.

Item 65.

Item 66.

Item 67.

Item 68.

Item 69.

Item 70.

Item 71.

Item 72.

Item 73.

Item 74.

Item 75.

Item 76.

Item 77.

Item 78.

Item 79.

Item 80.

Item 81.

Item 82.

Item 83.

Item 84.

Item 85.

Item 86.

Item 87.

Item 88.

Item 89.

Item 90.

Item 91.

Item 92.

Item 93.

Item 94.

Item 95.

Item 96.

Item 97.

Item 98.

Item 99.

Item 100.

Item 101.

Item 102.

Item 103.

Item 104.

Item 105.

Item 106.

Item 107.

Item 108.

Item 109.

Item 110.

Item 111.

Item 112.

Item 113.

Item 114.

Item 115.

Item 116.

Item 117.

Item 118.

Item 119.

Item 120.

Item 121.

Item 122.

Item 123.

Item 124.

Item 125.

Item 126.

Item 127.

Item 128.

Item 129.

Item 130.

Item 131.

Item 132.

Item 133.

Item 134.

Item 135.

Item 136.

Item 137.

Item 138.

Item 139.

Item 140.

Item 141.

Item 142.

Item 143.

Item 144.

Item 145.

Item 146.

Item 147.

Item 148.

Item 149.

Item 150.

Item 151.

Item 152.

Item 153.

Item 154.

Item 155.

Item 156.

Item 157.

Item 158.

Item 159.

Item 160.

Item 161.

Item 162.

Item 163.

Item 164.

Item 165.

Item 166.

Item 167.

Item 168.

Item 169.

Item 170.

Item 171.

Item 172.

Item 173.

Item 174.

Item 175.

Item 176.

Item 177.

Item 178.

Item 179.

Item 180.

Item 181.

Item 182.

Item 183.

Item 184.

Item 185.

Item 186.

Item 187.

Item 188.

Item 189.

Item 190.

Item 191.

Item 192.

Item 193.

Item 194.

Item 195.

Item 196.

Item 197.

Item 198.

Item 199.

Item 200.

Item 201.

Item 202.

Item 203.

Item 204.

Item 205.

Item 206.

Item 207.

Item 208.

Item 209.

Item 210.

Item 211.

Item 212.

Item 213.

Item 214.

Item 215.

Item 216.

Item 217.

Item 218.

Item 219.

Item 220.

Item 221.

Item 222.

Item 223.

Item 224.

Item 225.

Item 226.

Item 227.

Item 228.

Item 229.

Item 230.

Item 231.

Item 232.

Item 233.

Item 234.

Item 235.

Item 237.

Item 238.

Item 239.

Item 240.

Item 241.

Item 242.

Item 243.

Item 244.

Item 245.

Item 246.

Item 247.

Item 248.

Item 249.

Item 250.

Item 251.

Item 252.

Item 253.

Item 254.

Item 255.

Item 256.

Item 257.

Item 258.

Item 259.

Item 260.

Item 261.

Item 262.

Item 263.

Item 264.

Item 265.

Item 266.

Item 267.

Item 268.

Item 269.

Item 270.

Item 271.

Item 272.

Item 273.

Item 274.

Item 275.

Item 276.

Item 277.

Item 278.

Item 279.

Item 280.

Item 281.

Item 282.

Item 283.

Item 284.

Item 285.

Item 286.

Item 287.

Item 288.

Item 289.

Item 290.

Item 291.

Item 292.

Item 293.

Item 294.

Item 295.

Item 296.

Item 297.

Item 298.

Item 299.

Item 300.

Item 301.

Item 302.

Item 303.

Item 304.

Item 305.

Item 306.

Item 307.

Item 308.

Item 309.

Item 310.

Item 311.

Item 312.

Item 313.

Item 314.

Item 315.

Item 316.

Item 317.

Item 318.

Item 319.

Item 320.

Item 321.

Item 322.

Item 323.

Item 324.

Item 325.

Item 326.

Item 3

vinum
tamquam
rem in se
malam ab-
horrebat.

quod inter alia errorum portenta, vinum esse
creaturem malam, à malo Deo creatam dice-
bant: hi ergo de calice bibere omnino recu-
tabant, ut inquit Leo, quia vinum tamquam
rem in se malam abhorrebat. Hęc sunt verba
Pontificis:

Qui scripsit humano generi mortem inferre per ci-
bun, novit & per ipsum nocere ieiunium, & ad con-
traria fraudis effectum famulis utendo Manichaeis,
sicut per serpentem intulit interdicta presumi, ita per
famem siadet concessa ieiuni.

Et paucis interjectis rationem attexit:
Damnam enim creaturam naturam in Creatori
iniuriam, & contaminari edentes afferunt illi, que-
rum non Deum, sed diabolum conditorem esse de-
finiunt, quād prorsus nulla sit substantia mala, nec
ipsius mali sit ulla natura. Omnia enim bona boni
Auctor instituit, & unus est universarum rerum Crea-
tor, qui fecit celum & terram, mare, & omnia
qua in eis sunt. Ex quibus quidquid homini ad cibum
potendum concepsit, sanctum & mundum est in sui
generis qualitate.

Sequitur Conclusio: Nulla itaque vos conta-
gionis huius apergit impietas, qui siū maximē ob-
servantia polluantur, servientes creatura potius,
quam Creatori, & luminaribus cali fultam absti-
nentiam devoentes, quos nemo ambigat esse Mani-
chaeos, qui in honorem Solis ac Lune die Dominicis
& secundā feriā comprehensē fuerint ieiunare.

Et post pauca: Cumq; ad tegendam infidelita-
tem suam nostris audeant interesse mysteriis, ita in
Sacramentorum communione se temperant, ut inter-
dum tuius lateant: ore indigne Christi Corpus ac-
cipiant, Sanguinem autem redēptionis nostra hauri-
tire omnino declinant. Quod ideo vestram volumus
scire sanctitatem, ut vobis huiusmodi homines, &
hīs manifestentur indicis, & quorum deprehensa-
fuerint sacrilega simulatio, notari & proditi a san-
ctorum societate, sacerdotali autoritate pellan-
tur.

106.
Nequa-
quam pre-
cepit ut
Communio
non fieret
sub specie
panis tan-
tum.

Quod D.
Leo, idem
aliquibus
videtur vo-
luisse Gela-
sius.

Hęc fisiūs referre volui propter aliquos,
qui, nescio quo errore decepti, existimant D.
Leonem in hoc lemmone praecepisse, ut Com-
munionio non fieret sub specie panis tantum pro-
pter heresim Manichaeorum & aliorum quo-
rumdam, qui dicebant Christum assumptum
corpus phantasticum sine sanguine; quam ob-
causam contendeant tunc illi, Eucharistiam
sine Sanguine sumendam esse. Sed nullum cor-
pus phantasticum, aut vestigium eius reperio-
in toto illo sermone D. Leonis: ipsi forte in-
venerint in sui phantasia.

De cetero quod D. Leo, idem aliquibus
videtur voluisse Gelasius, prout indicant ver-
ba parenthesis: Quoniam nescio quā superstitione
docentur obstringi. Unde videtur Manichaeo-
rum superstitionem notasse voluisseque, ut ta-
les, in luce superstitionis detestationem, utram-
que speciem sumberent. Sapienter enim in his,
qua indifferenter sunt, solet Ecclesia prae-
pere, ut fiat quod Hæretici illicitum dicunt,

& illud prohibere ne fiat, quod illi necessarium
eronee affirment.

Sed inquit Pontius Sum. Theol. disp. 44. 107.
n. 100. in fine, huic responsioni non satis qua-
drat ratio Pontificis: Quia divisio unius eiusdem
mysterii sine grandi sacrilegio non potest provenire.
Quod autem grande sacrilegium, si aliquis ab-
stineat à calice non praecepit, quia putat vi-
num esse malum? Ipse ergo existimat eum lo-
qui de illis, qui sumberent Corpus, sed omi-
terent Sanguinem, ex eo quod putarent sum-
ptionem ipsius non prodeesse.

Verum huic responsioni nec parenthesis fa-
vet, nec satis quadrat ratio. Quia enim hic
superstatio, aut quod grande sacrilegium, ex
hypothesi quod sumptio Sanguinis non erat
praecepta? Nonne plurimi docent, & proba-
bilissime, sumptionem utriusque speciei simul
non conferre maiorem gratiam, quam unius
speciei tantum? Aut certe qui sunt illi, qui
aliquid docuerunt solitariam sumptionem
Sanguinis non prodeesse?

Tertia ergo exposicio est Doct. Ang. 3. par-
te q. 80. art. 12. ad primum. Dicendum, inquit,
quid Gelasius loquitur quantum ad Sacerdotes: quia
sunt totum conjectant Sacramentum, ita etiam
toto compunctione debent. Ut enim legitur in Con-
cilio Tolentino 12. cap. 5. (& referuntur de Con-
cilio. dis. 2. cap. Relatum. 11.) Quale erit Sacri-
ficium, cui nec ipse sacrificans participes esse di-
gnosist?

Acque huic expositioni consonat Titulus
cap. qui est talis: Corpus Christi sine eius Sangu-
ni Sacerdos non debet accipere. Quadrat etiam
ratio Pontificis, quia probabiliter jure divino
utrumque sumptio sacrificanti est praecepta. Ne-
que aliena est parenthesis; fieri enim potuit ut
illo tempore aliqui Sacerdotes ex errore Mani-
chaeorum supra relato abstinerent à calice sacri-
ficii.

Quae cum ita sint, quis non, nisi studio
contentiose mentem ipsam perdidit, liben-
ter faciat, rectissime potuisse Ecclesiam lai-
ci interdicere, & de facto interdixisse justissi-
me Communione sub specie vini? Enimve-
ro si sumptio utriusque speciei non est juris di-
vini, ut revera non est, prout jam ad oculum
demonstravimus, profecto Ecclesiae dispositio-
ni reliquit pro temporum & locorum cir-
cumstantiis.

Quod utique Apostolus (utrorum verbis Triden-
tini l. 21. cap. 2.) non obscurè vobis est innu-
se, cum ait: Sic nos existimet homo ut mi-
nistrus Christi & dispensatores mysteriorum
Dei. Atque ipsum quidem hęc potestate usum esse
satis constat, cum in multis aliis, tum in hoc ipso
Sacramento cum ordinatis nonnullis circa eius solum:
Cetera, inquit, cum revero disponam.

Proinde veluti in primitiva Ecclesia regē
factum fuit, ut permetteretur laici usus cali-
cis, quod tunc tam suscipientium, quam
ministran-

S. Sotus.
114.

secretratione, occidetur ab Hereticis effusuris Sanguinem, nisi cum laicus bibat. Forte etiam, si Sanguis jam esset effusus in terram, & laicus posset lumen absque nausea, nec vellat id facere Sacerdos, qui consecravit, quamvis Sotus & alii id negent.

Atque ex his sit finis hujus Sectionis: nam ad illud, quod aliqui obiciunt, Ecclesiam facere injuriam fidelibus; quia privat illos perfecto & integro convivio, & majori gratia, quam per utramque speciem possent accipere, responsum fuit supra Concluione ultimâ prece-
cedentis Sectionis.

Verius injuriam faciunt fidelibus Calvinista, qui perinde faciunt atque illi, qui codi-

ciilos porrigit hereditibus, & universam substantiam dissipant. Lutherani quoque, qui negant totum Christum sub una specie contineri, adeoque mortuum carnem sub specie panis, & mortuum sanguinem sub specie vini exhibent. Illi, inquam, verius injuriam faciunt fidelibus, quam Ecclesia Catholica, exhibens sub una specie totum Christum, non semel tantum in vita, quod sufficeret ad impletum praeceptum divinum; sed sapienter tamquam pia mater, volens filios suos non solum ad sufficientiam, sed etiam ad superabundantiam reficere alimoniam illâ cœlesti & spiritali. De hac frequenti spirituali refectione instituitur

SECTIO NONA.

De Precepto Ecclesiastico Communionis.

1.
Diversis
temporibus
diversa fuit
communi-
candi con-
fuetudo.

D. Thomus.
Anacletus.

Can. 10.
420.

2.
An in pri-
mitiva Ec-
clesia fue-
rit obliga-
tio quoti-
die com-
munican-
di?

Anacletus.

Non una fuit omnibus temporibus Ecclesia consuetudo circa Eucharistia frequentationem. Aliqui ex-
stimatorum in primitiva Ecclesia fide-
les quotidie in divino Missâ Sacri-
ficio communicasse, idque non modo ex de-
votione, sed etiam ex precepto, ut vult Do-
ctor Angelicus 3. parte q. 80. art. 10. ad 5. &
videtur colligi ex Anacleto Epistola 1. in me-
dio, & ponitur de Consecr. dist. 1. cap. 59.
Praeterea, inquit, consecratione, omnes communica-
cent, qui noluerint Ecclesiastis carere limibim.
Sic enim & Apostoli statuerunt, & Santa Romana
tenet Ecclesia.

Queris ubi Apostoli hoc statuerint? Ecce
Canon 10. Apostolorum: Omnes fideles, qui
conveniunt in solemnibus sacris ad Ecclesiam, Scri-
piuras Apostolorum & Euangelium audiunt. Qui
autem non perseveraverint in oratione, usque dum
Missâ peragitur, nec sanctam Communionem percipi-
ant, velut iniquitudo Ecclesie moventes, conve-
niunt Communione privari.

Sed, ut verum faterem, non video quomodo
vel ex hoc Canone, vel ex illa Epistola effi-
cacie probetur generalis necessitas quotidie
communicandi: nam (ut omittam Anacle-
tum posse explicari de solis ministris altaris, ut
pater ex verbis præcedentibus) unde constat
in primitiva Ecclesia statutum fuisse, ut quo-
tidie omnes fideles audirent Missam & Equi-
dem illis solis præcipitur Communio, qui Sa-
cramentum Missæ interfuerint.

Unde etiam probatur Episcopos illo tem-
pore quotidie solemniter celebrasse? Equidem
de solemnî Sacro loquuntur iura præcita. Sic
enim dicitur in Epistola Anacleti: Episcopus
Deo sacrificans reses (ut præfatum est) secum ha-
beat, & plures quam alius Sacerdos. Sicut enim

maioris honoris gradu fruuntur, sic maioris testi-
monii incremento indiget. In solemnioribus quippe
diebus, aut 7. aut 5. aut 3. Diaconos, qui eius
oculi dicuntur, & Subdiaconos arque reliquos mi-
nistros secum habeat, qui sacerdos induit vestimentis
in fronte, & à tergo, & Presbiteri è regione
dextra, levâq; contrito corde & humiliato spiritu,
ac proposita vultu, custodiens eum à malevolis
hominibus, & consensum eius prebant Sacramenta.
Praeterea autem consecratione &c. ut supra. De ob-
ligatione ergo communicandi quotidie nihil
certum.

Cæterum refrigerescente paulatim caritate,
statutum fuit à Fabiano Papa ut saltem in anno
ter homines laici communicent (nisi forte quis maio-
ribus quibuslibet criminibus impeditur) in Pascha
videlicet, & Pentecoste, & Natali Domini. Ita re-
fertur Can. 16. de Consecr. dist. 2.

Sotter adiicit quartuor diem, nempe feriam
5. in Cœna Domini, ut habetur Can. 17. de
Consecr. dist. 2. ubi sic ait Pontifex: In Cœna
Domini è quibusdam perceptio Eucharistie negligit-
tur, que quoniam in eadem die ab omnibus fidelibus
(exceptis iis, quibus pro gravibus criminibus inhibi-
bitum est) perceptienda sit, Ecclesiasticus usus de-
monstrat, cum etiam paenitentes eadem die ad per-
cipienda Corporis & Sanguinis Domini Sacramenta
reconcilientur.

Tandem indultum est, ut tantum semel in
anno, & in articulo mortis tenerentur ad Com-
munionem. Sit itaque

16. et 17. 2.
sotter quod scilicet
pag. 283 CON-